

Περιεχόμενα

Περί λογοδοσίας γενικά	2
Λογοδοσία και καθοδήγηση από την Αρχή	12
Λογοδοσία και υποχρέωση συνεργασίας με την Αρχή.....	13
Λογοδοσία και νομική βάση	14
Λογοδοσία και αρχές επεξεργασίας.....	18
Λογοδοσία και διαφάνεια.....	19
Λογοδοσία και ασφάλεια.....	22
Λογοδοσία και συγκατάθεση	26
Λογοδοσία και έννομο συμφέρον.....	27
Λογοδοσία και δικαιώματα του υποκειμένου	28
Λογοδοσία και εκτίμηση αντικτύπου	35
Λογοδοσία και αρχείο δραστηριοτήτων.....	37
Λογοδοσία και εκτελών την επεξεργασία	37
Λογοδοσία και DPO	38
Λογοδοσία και πρόσβαση από ερευνητή	39
Λογοδοσία και διαβίβαση δεδομένων	40
Η τεκμηρίωση ενώπιον της Αρχής δεν υποκαθιστά την υποχρέωση λογοδοσίας	41
Ο έλεγχος των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας.....	42
Οι υποχρεώσεις συμμόρφωσης του υπευθύνου επεξεργασίας δεν μεταφέρονται στα υποκείμενα	43
Σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με τη νομιμότητα της επεξεργασίας η λογοδοσία υποχρεώνει σε άρση αυτών άλλως σε αποχή από την επεξεργασία ..	46
Η λογοδοσία στη βιντεοεπιτήρηση	46
Λογοδοσία και πολιτική επικοινωνία	50

Περί λογοδοσίας γενικά

• 8. Εξάλλου, με τον ΓΚΠΔ υιοθετήθηκε ένα νέο μοντέλο συμμόρφωσης, κεντρικό μέγεθος του οποίου συνιστά η αρχή της λογοδοσίας στο πλαίσιο της οποίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας **υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές**, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον δε, ο υπεύθυνος επεξεργασίας **βαρύνεται με το περαιτέρω καθήκον να αποδεικνύει από μόνος του και ανά πάσα στιγμή** τη συμμόρφωσή του με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ΓΚΠΔ εντάσσει τη λογοδοσία (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ) στη ρύθμιση των αρχών (άρθρο 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ) που διέπουν την επεξεργασία, προσδίδοντας σε αυτήν, **τη λειτουργία ενός μηχανισμού τήρησής τους**, αντιστρέφοντας κατ' ουσίαν το «βάρος της απόδειξης» ως προς την νομιμότητά της επεξεργασίας (και εν γένει την τήρηση των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ), μεταθέτοντάς τη στον υπεύθυνο επεξεργασίας,¹ ώστε να υποστηρίζεται βάσιμα ότι εκείνος φέρει το βάρος της επίκλησης και απόδειξης της νομιμότητας της επεξεργασίας.²³

Έτσι, συνιστά υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας, αφενός να λαμβάνει από μόνος του τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ, αφετέρου να αποδεικνύει ανά πάσα στιγμή την ανωτέρω συμμόρφωσή του, **χωρίς μάλιστα να απαιτείται η Αρχή**, στο πλαίσιο άσκησης των ερευνητικών - ελεγκτικών εξουσιών της, **να υποβάλλει επιμέρους - εξειδικευμένα ερωτήματα και αιτήματα** προς διαπίστωση της συμμόρφωσης.⁴

[...] Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει στο πλαίσιο των ελέγχων - ερευνών της Αρχής να παρουσιάζει από μόνος του και χωρίς σχετικά ερωτήματα και αιτήσεις

¹ Σχετικά βλ. Α. Μήτρου, Η αρχή της Λογοδοσίας σε Υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας [Γ. Γιαννόπουλος, Α. Μήτρου, Γ. Τσόλιας], Συλλογικός Τόμος Α. Κοτσαλή - Κ. Μενουδάκου «Ο ΓΚΠΔ, Νομική διάσταση και πρακτική εφαρμογή», εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2018, σελ. 172 επ.

² P. de Hert, V. Papakonstantinou, D. Wright and S. Gutwirth, The proposed Regulation and the construction of a principles-driven system for individual data protection, σελ. 141.

³ Επίσης ΑΠΔΠΧ 12/2022, 25/2022

⁴ Επίσης ΑΠΔΠΧ 30/2020, 23/2021, 36/2021, 61/2021, 42/2022, 66/2022, 67/2022

της Αρχής τα μέτρα και πολιτικές που υιοθέτησε στο πλαίσιο της εσωτερικής οργάνωσης της συμμόρφωσης του, καθώς αυτός τελεί σε γνώση τους, αφού σχεδίασε και υλοποίησε τη σχετική οργάνωση. [ΑΠΔΠΧ 26/2019]⁵

• 7. Επειδή, σύμφωνα με τα οριζόμενα, στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές της επεξεργασίας που καθιερώνονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5. Όπως έχει κρίνει η Αρχή, με τον ΓΚΠΔ υιοθετήθηκε ένα νέο μοντέλο συμμόρφωσης, κεντρικό μέγεθος του οποίου συνιστά η αρχή της λογοδοσίας στο πλαίσιο της οποίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον δε, ο υπεύθυνος επεξεργασίας βαρύνεται με το περαιτέρω καθήκον **να αποδεικνύει αυτός και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωσή του** με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ.⁶ Η συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ και της εθνικής νομοθεσίας είναι μια διαρκής διαδικασία η οποία αρχίζει ήδη προ της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων με τον σχεδιασμό των οικείων διαδικασιών και τελειώνει μόνο με την οριστική διαγραφή των δεδομένων. [ΑΠΔΠΧ 5/2020]

• 7. Επειδή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές της επεξεργασίας που καθιερώνονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5. Όπως έχει κρίνει η Αρχή, με τον ΓΚΠΔ υιοθετήθηκε ένα νέο μοντέλο συμμόρφωσης, κεντρικό στοιχείο του οποίου συνιστά η αρχή της λογοδοσίας στο πλαίσιο της οποίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Η σημασία της εσωτερικής συμμόρφωσης του υπευθύνου επεξεργασίας στις απαιτήσεις του

⁵ Επίσης ΑΠΔΠΧ 43/2019, 44/2019, 50/2021

⁶ Επίσης ΑΠΔΠΧ 6/2020, 21/2020, 22/2020, 33/2020, 52/2020, 5/2021, 54/2021, 4/2022, 8/2022, 15/2022, 19/2022, 27/2022, 28/2022, 38/2022, 39/2022, 41/2022, 44/2022, 48/2022, 55/2022, 56/2022, 68/2022, 25/2023

ΓΚΠΔ αναδεικνύεται από τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 και 2 ΓΚΠΔ σύμφωνα με τις οποίες απαιτείται η εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, στο πλαίσιο των οποίων περιλαμβάνεται η κατάρτιση και εφαρμογή των κατάλληλων πολιτικών και διαδικασιών. Επιπλέον δε, ο υπεύθυνος επεξεργασίας βαρύνεται με το περαιτέρω καθήκον να αποδεικνύει αυτός και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωσή του με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ. Η συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ και της εθνικής νομοθεσίας είναι μια διαρκής διαδικασία η οποία αρχίζει ήδη προ της συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων με τον σχεδιασμό των οικείων διαδικασιών και τελειώνει μόνο με την οριστική διαγραφή των δεδομένων. [[ΑΠΔΠΧ 32/2021](#)]⁷

- Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ προβλέπεται ειδικότερα η αρχή της λογοδοσίας, σύμφωνα με την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές της επεξεργασίας που καθιερώνονται στην ως άνω αναφερόμενη παράγραφο 1 του άρθρου 5. Η εν λόγω αρχή αποτελεί κεντρικό μέγεθος του νέου μοντέλου συμμόρφωσης που εισήγαγε ο ΓΚΠΔ, στο πλαίσιο της οποίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, επιβαρύνεται με το περαιτέρω καθήκον **να αποδεικνύει από μόνος του και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωσή του με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ, τόσο προς το υποκείμενο των δεδομένων, όσο και, ιδίως, ενώπιον των εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων.** [[ΑΠΔΠΧ 21/2021](#)]⁸

- 4. Ο ΓΚΠΔ εισάγει την αρχή της λογοδοσίας, σύμφωνα με την οποία οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που συλλέγουν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα, **οφείλουν να διαμορφώνουν τις διαδικασίες και τα τεχνικά και οργανωτικά συστήματά τους** κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να αποδεικνύουν, ανά πάσα στιγμή, τόσο ενώπιον των εποπτικών αρχών όσο και

---

⁷ Επίσης ΑΠΔΠΧ 9/2023

⁸ Επίσης ΑΠΔΠΧ 29/2021

των δικαστηρίων, ότι είναι πλήρως συμμορφωμένοι με όσα προβλέπει ο ΓΚΠΔ. Η εισαγωγή της αρχής της λογοδοσίας μετατοπίζει το «βάρος της απόδειξης», όσον αφορά τη νομιμότητα της επεξεργασίας και τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, στους ίδιους τους υπευθύνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται με βάση την αρχή της λογοδοσίας (βλ. άρθρο 5 παρ. 2 σε συνδυασμό με άρθρα 24 και 32 του ΓΚΠΔ) να επιλέξει την κατάλληλη νομική βάση εκ των προβλεπόμενων από το άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, καθώς και να είναι σε θέση να αποδείξει στο πλαίσιο της εσωτερικής συμμόρφωσης την τήρηση των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ.⁹ [...]

6. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας **δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο με το οποίο να εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο επεξεργάστηκε** τα προσωπικά δεδομένα του καταγγέλλοντος, δηλαδή δεν μπόρεσε να τεκμηριώσει την νομιμότητα της επεξεργασίας, κατά παράβαση της αρχής της λογοδοσίας. Δεν παρείχε στοιχεία ούτε για την ειδική περίπτωση του καταγγέλλοντα, ούτε για τη γενική πολιτική που ακολούθησε για την εν λόγω επεξεργασία, ενώ αυτά ζητήθηκαν από την Αρχή. Περαιτέρω, η επεξεργασία διενεργήθηκε με τρόπο μη διαφανή προς το υποκείμενο των δεδομένων, καθώς τόσο κατά τη διενέργεια της κλήσης, όσο και κατόπιν της άσκησης δικαιώματος, δεν του παρασχέθηκαν οι προβλεπόμενες στον ΓΚΠΔ πληροφορίες.

7. Ως υπεύθυνος επεξεργασίας προκύπτει λοιπόν ότι η New York College παραβίασε τις από το άρθρο 5 παρ. 1 του ΓΚΠΔ αρχές καθώς και την υποχρέωση (αρχή) λογοδοσίας κατ' άρθρο. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, ήτοι παραβίασε θεμελιώδεις αρχές του ΓΚΠΔ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. [[ΑΠΔΠΧ 18/2020](#)]

- 12. Η Αρχή στο πλαίσιο της άσκησης των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της και προκειμένου να εξετάσει τον ισχυρισμό της ελεγχόμενης εταιρίας που υποβλήθηκε προ της ακρόασης κατά τον οποίο δεν είχε ασκηθεί δικαίωμα πρόσβασης εκ μέρους του καταγγέλλοντος, είχε ζητήσει στις 27/10/2020 να της αποσταλεί η έγγραφη Πολιτική ή Διαδικασία που ακολουθείται ως προς τη

---

⁹ Επίσης ΑΠΔΠΧ 30/2021

διαχείριση των αιτημάτων πρόσβασης των υποκειμένων προκειμένου να εξετασθεί εάν η εν λόγω άρνηση υπήρξε σύμφωνη αφενός με όσα προβλέπονται σε επίπεδο εσωτερικής συμμόρφωσης, αφετέρου, προκειμένου να εξετασθεί εάν οι εν λόγω πολιτικές και διαδικασίες είναι σύμφωνες προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.

Όπως προεκτέθηκε, η Εταιρία προκειμένου να απαντήσει στο εν λόγω ερώτημα και να αποστείλει τη σχετική Πολιτική ή Διαδικασία, αφού έλαβε μια προθεσμία 15 ημερών ζήτησε παράταση και έλαβε περαιτέρω προθεσμία έως τις 23/11/2020, ενώ εν συνεχεία, στις 23/11/2020 ζήτησε εκ νέου δεύτερη παράταση 10 ημερών, η οποία όμως δεν έγινε δεκτή από την Αρχή. Ως εκ τούτου η εταιρία όφειλε να έχει ανταποκριθεί στα αιτήματα της Αρχής κατά την ημέρα απόρριψης του δεύτερου αιτήματος παράτασης της προθεσμίας, δηλ. στις 27/11/2020, ενώ τελικά ανταποκρίθηκε καθυστερημένα στις 4/12/2020 αποστέλλοντας την σχετική απάντηση συνοδευόμενη από το έγγραφο «Οδηγίες Διαχείρισης Αιτημάτων Υποκειμένων Προσωπικών Δεδομένων».

Η Εταιρία για τις διαδοχικές προθεσμίες που έλαβε επικαλείται ως λόγο καθυστέρησης το γεγονός ότι λόγω της κατάστασης *«δεν έχουμε καταφέρει να συγκεντρώσουμε επαρκώς το υλικό, που χρειαζόμαστε για να σας απαντήσουμε καθώς οι περισσότεροι συνάδελφοι εργάζονται σε καθεστώς τηλεργασίας με περιορισμένη πρόσβαση στα αρχεία της Εταιρίας»* λόγω της πανδημίας COVID-19. Όμως, ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο πλαίσιο των υποχρεώσεων του προς τις επιταγές του ΓΚΠΔ και της κείμενης νομοθεσίας **οφείλει προ της έναρξης της επεξεργασίας** των προσωπικών δεδομένων (και άρα σε χρόνο προ της πανδημίας COVID-19) **να έχει προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες συμμόρφωσης**, περιλαμβανομένου του σχεδιασμού και υλοποίησης των αναγκαίων εσωτερικών πολιτικών και διαδικασιών, οι οποίες πρέπει να έχουν τεθεί σε γνώση των υπαλλήλων του οργανισμού, οι οποίοι μετά την αναγκαία εκπαίδευση ή και τις συμβουλές του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ), εφόσον έχει διορισθεί, να είναι σε θέση να τις εφαρμόσουν. Μάλιστα δε, όπως έχει κρίνει η Αρχή με την υπ' αρ. 44/2019 απόφασή της, παραπέμποντας στην Γνώμη υπ' αρ. 3/2010 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 **ανάμεσα στα κατάλληλα**

εργαλεία λογοδοσίας περιλαμβάνονται: «θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών πριν την δημιουργία νέων εργασιών επεξεργασίας, θέσπιση γραπτών και δεσμευτικών πολιτικών προστασίας δεδομένων διαθέσιμες στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, χαρτογράφηση των διαδικασιών, διατήρηση καταλόγου όλων των εργασιών επεξεργασίας δεδομένων, διορισμός υπευθύνου για την προστασία των δεδομένων και άλλων προσώπων με ευθύνη για την προστασία των δεδομένων, παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης και κατάρτισης στους υπαλλήλους στην προστασία των δεδομένων, θέσπιση διαδικασιών για την διαχείριση των αιτημάτων πρόσβαση, διόρθωση και διαγραφή, η οποία πρέπει να είναι διαφανής για τα άτομα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, εγκαθίδρυση εσωτερικού μηχανισμού χειρισμού καταγγελιών, θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών για την αποτελεσματική διαχείριση και αναφορά παραβιάσεων ασφαλείας, διενέργεια αξιολόγησης του αντικτύπου στην ιδιωτική ζωή σε ειδικές περιπτώσεις, εφαρμογή και επίβλεψη διαδικασιών επαλήθευσης, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα τα μέτρα όχι μόνον υπάρχουν στα χαρτιά, αλλά εφαρμόζονται και λειτουργούν στην πράξη (εσωτερικοί ή εξωτερικοί έλεγχοι κ.λπ.)» (βλ. παρ. 16 της 44/2019 απόφασης της Αρχής).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ελεγχόμενη Εταιρία ως υπεύθυνος επεξεργασίας **όφειλε να έχει καταρτίσει και θέσει σε εφαρμογή τις αναγκαίες πολιτικές ή διαδικασίες** για την συμμόρφωση της προς τις επιταγές του ΓΚΠΔ και της κείμενης νομοθεσίας προ της έναρξης της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, επιπλέον δε, **όφειλε επί τη βάση της αρχής της λογοδοσίας κατ' αρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ να έχει τη δυνατότητα να τις θέσει ανά πάσα στιγμή στη διάθεση και σε γνώση της Αρχής**, ιδίως όταν ζητούνται στο πλαίσιο άσκησης των ερευνητικών-ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της, όπως εν προκειμένω. Παρά ταύτα, μετά την παρέλευση 31 ημερών και την λήψη παράτασης της προθεσμίας η Εταιρία απέτυχε να απαντήσει στο ερώτημα της Αρχής αλλά ιδίως να αποστείλει την αιτούμενη Πολιτική ή Διαδικασία εγκαίρως, η δε επίκληση της δικαιολογίας περί καθυστερήσεων λόγω τηλεργασίας των υπαλλήλων της και περιορισμένης πρόσβασης στα αρχεία της Εταιρίας κρίνεται ως αβάσιμη και ιδίως αλυσιτελής εν όψει του ότι η Εταιρία όφειλε να έχει ήδη καταρτίσει και θέσει σε λειτουργία την αιτούμενη Πολιτική ή Διαδικασία

ανεξαρτήτως τυχόν προβλημάτων και καθυστερήσεων λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών λειτουργίας της εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, η οποία δεν συνεπάγεται την υποχώρηση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων (πρβλ. 05/2020 ΑΠΔ σκ. 3).

Σε περίπτωση κατά την οποία η Αρχή ζητά την προσκόμιση μιας πολιτικής ή διαδικασίας εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος και ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν ανταποκρίνεται στο συναφές αίτημα, δημιουργείται εύλογα η πεποίθηση ότι η Εταιρία δεν είχε καταρτίσει και θέσει σε λειτουργία την αιτούμενη Πολιτική ή Διαδικασία ή τουλάχιστον στην μορφή που πραγματικά ίσχυε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και την οποία όφειλε να την αποστείλει στην Αρχή, όπως ισχύει εν προκειμένω. Την διαπίστωση αυτή, βασίζει η Αρχή σε δυο (2) στοιχεία:

Πρώτον, εφόσον μια Εταιρία έχει καταρτίσει και έχει θέσει σε εφαρμογή σχετική Πολιτική ή Διαδικασία δεν έχει κανένα λόγο να καθυστερήσει τη διαβίβασή της στην Αρχή και μάλιστα θα μπορούσε να τη διαβιβάσει προ της παρέλευσης των 15 ημερών που έλαβε ως αρχική προθεσμία σωρευτικά τόσο για την απάντηση σε ερώτημα της Αρχής όσο και για την συναφή διαβίβαση. Κατ' αναλογία, **εάν η Αρχή προέβαινε σε επιτόπιο έλεγχο** στις εγκαταστάσεις της Εταιρίας **και ζητούσε την παράδοση της εν λόγω Πολιτικής ή Διαδικασίας, τυχόν αδυναμία αμελλητί παράδοσής της θα σήμαινε και την ανυπαρξία της, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας.** Άλλωστε πρόκειται για έγγραφο που ως εκ της φύσης του (Οδηγίες διαχείρισης αιτημάτων ΓΚΠΔ απευθυνόμενες στο προσωπικό του υπευθύνου επεξεργασίας), πρέπει να είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμο σε κάθε υπάλληλο που έρχεται σε επαφή με πελάτες-υποκείμενα των δεδομένων, προκειμένου να είναι σε θέση να τις συμβουλευτεί εάν δεχθεί τέτοιο αίτημα. Κατά μείζονα λόγο λοιπόν το σχετικό έγγραφο θα πρέπει να βρίσκεται στη διάθεση της διοίκησης της Εταιρίας και να κοινοποιείται στην Αρχή, εφόσον το ζητήσει (βλ. άρ. 31 και 58 παρ. 1 ε' ΓΚΠΔ). [\[ΑΠΔΠΧ 36/2021\]](#)

• 6. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, και σύμφωνα με όσα αναφέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο αρχικό του υπόμνημα, προκύπτει ότι η επεξεργασία

δεδομένων των καταγγελλόντων (τουλάχιστον του αριθμού τηλεφώνου αλλά και των λοιπών στοιχείων που έχουν τηρηθεί μετά την συναλλαγή του εκάστοτε πελάτη με την εταιρεία ΚΛΩ) για το σκοπό της προώθησης προϊόντων βασίζεται, σύμφωνα με τη δήλωση του υπευθύνου επεξεργασίας, σε συγκατάθεση του υποκειμένου, η οποία προέκυψε μετά από τηλεφωνική αγορά. Αν και στις περιπτώσεις αυτές προκύπτει ότι έγινε αγορά στο πλαίσιο της οποίας χορηγήθηκαν προς την ΚΛΩ τα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, δεν υπάρχουν στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι είχε παρασχεθεί συγκατάθεση. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας με το υπόμνημά του κάνει αναφορά σε «προφορική συγκατάθεση». Συνεπώς, ελλείψει στοιχείων απόδειξης της, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η συγκατάθεση ως νομική βάση της επεξεργασίας. Περαιτέρω, με το τελευταίο της υπόμνημα, η ΚΛΩ αναφέρει ότι χρησιμοποιεί για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών τα στοιχεία τα οποία συνέλεξε μετά από αγορά προϊόντων και ότι πλέον, με βάση τη διάταξη του άρ. 11 του ν. 3471/2006 μπορούσε να καλέσει τους εν λόγω πελάτες της. Ουσιαστικά, η ΚΛΩ υποστηρίζει ότι για την επεξεργασία των δεδομένων (αριθμού τηλεφώνου) των υφιστάμενων πελατών της για προωθητικές κλήσεις μπορεί να έχει ως νομική βάση το υπέρτερο έννομο συμφέρον της (άρθρο 6 παρ. 1 στ' ΓΚΠΔ). Ο ισχυρισμός αυτός θα μπορούσε να γίνει δεκτός, καθώς ήδη η νομοθεσία για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες αναγνωρίζει ένα προβάδισμα στον υπεύθυνο επεξεργασίας ο οποίος στο πλαίσιο συναλλαγής αποκτά δεδομένα επικοινωνίας πελάτη του (βλ. άρθρο 11 παρ. 3 ν. 3471/2006). Καθώς όμως πρόκειται ουσιαστικά για χρήση δεδομένων για άλλο σκοπό από αυτόν για τον οποίο έχουν αρχικά συλλεγεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να εξασφαλίζονται τα κριτήρια του άρθρου 6 παρ. 4 ΓΚΠΔ και να ικανοποιούνται οι αρχές της επεξεργασίας του άρθρου 5 του ΓΚΠΔ. Εν προκειμένω, **για να εξασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας** του ΓΚΠΔ (αρ. 5 παρ. 1 α') θα έπρεπε, τουλάχιστον, να εξασφαλίζεται κατάλληλη ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων κατά το στάδιο της συλλογής των δεδομένων, ώστε αυτό να γνωρίζει ότι τα δεδομένα του θα χρησιμοποιηθούν για έναν επιπλέον διαφορετικό σκοπό, ενώ παράλληλα **να του δίνεται και η δυνατότητα έκφρασης εναντίωσης**. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα έπρεπε να διασφαλίσει ότι σέβεται τις αντιρρήσεις των πελατών

του, είτε όταν εκφράζονται ατομικά προς τον ίδιο είτε όταν εκφράζονται γενικά μέσω του μητρώου του άρθρου 11 του ν. 3471/2006. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας **δεν απέδειξε ότι τήρησε τις εν λόγω προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της νομιμότητας, ως οφείλει με βάση την αρχή της λογοδοσίας** (άρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ). Για παράδειγμα, **δεν προσκόμισε έγγραφο πολιτικής** σε σχέση με την ενημέρωση για την (περαιτέρω) επεξεργασία των δεδομένων του πελάτη για διαφημιστικούς σκοπούς ούτε απέδειξε ότι λαμβάνει σε τακτά χρονικά διαστήματα αντίγραφα του μητρώου του άρθρου 11 του ν. 3471/2006. Επίσης, θα όφειλε, να έχει σεβαστεί τις αντιρρήσεις των καλούμενων υποκειμένων των δεδομένων οι οποίες ασκούνται κατά τη διάρκεια της κλήσης ή, τουλάχιστον, να διαθέτει διαδικασία για την άσκηση του δικαιώματος εναντίωσης και να ενημερώνει για αυτή. Οι ενέργειες αυτές θα έπρεπε να έχουν γίνει άμεσα, από την πρώτη κλήση και έκφραση αντίρρησης του πελάτη και σε κάθε περίπτωση μετά την παρέμβαση της Αρχής. Μάλιστα, σε σχέση με την αρχή της διαφάνειας, επισημαίνεται ότι όπως προκύπτει από τις καταγγελίες, στις οποίες γίνεται αναφορά σε προϊόντα, δεν γίνεται σαφής στα υποκείμενα των δεδομένων ούτε καν η ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας. Συνεπώς, προκύπτει ότι η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των υφιστάμενων πελατών με σκοπό τη διενέργεια των διαφημιστικών κλήσεων έγινε κατά παράβαση του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ. Επισημαίνεται ότι ο αρχικά δηλούμενος σκοπός της κλήσης από την ΚΛΩ (εξακρίβωση του επιπέδου ικανοποίησης του πελάτη) αμφισβητείται και από τους τρεις καταγγέλλοντες. Καθώς δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο (π.χ. πολιτική προστασίας δεδομένων της εταιρείας) και δεν επιβεβαιώνεται από τους καταγγέλλοντες, δεν θα πρέπει να γίνει δεκτός. Άλλωστε ο ισχυρισμός αυτός δεν προβλήθηκε με το τελευταίο υπόμνημα της εταιρείας. [\[ΑΠΔΠΧ 48/2021\]](#)

• 4. [...] Η υποχρέωση λογοδοσίας είναι, κατά συνέπεια, **ένας μηχανισμός εγγύησης της τήρησης των αρχών** που διέπουν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Ακόμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται, με βάση την αρχή της λογοδοσίας, να επιλέξει την κατάλληλη νομική βάση και να τεκμηριώσει νομικά μια επεξεργασία που διενεργεί σύμφωνα με τις νομικές βάσεις που του παρέχει ο ΓΚΠΔ και το εθνικό δίκαιο προστασίας δεδομένων. Έτσι, συνιστά υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας, αφενός να λαμβάνει από μόνος του τα

αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ, αφετέρου να αποδεικνύει ανά πάσα στιγμή την ανωτέρω συμμόρφωσή του, χωρίς μάλιστα να απαιτείται η Αρχή, στο πλαίσιο άσκησης των ερευνητικών-ελεγκτικών εξουσιών της, να υποβάλλει επιμέρους εξειδικευμένα ερωτήματα και αιτήματα προς διαπίστωση της συμμόρφωσης. Η εισαγωγή της αρχής της λογοδοσίας **μετατοπίζει το «βάρος της απόδειξης»**, όσον αφορά τη νομιμότητα της επεξεργασίας και τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, από τις αρχές προστασίας δεδομένων στους ίδιους τους υπευθύνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες. Επισημαίνεται δε, ότι **η λήψη κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την εφαρμογή της λογοδοσίας συνεκτιμάται κατά τη λήψη απόφασης** σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου, καθώς και σχετικά με το ύψος αυτού. [[ΑΠΔΠΧ 27/2022](#)]

• 3. Επειδή το άρθρο 5 ΓΚΠΔ θέτει τις αρχές που πρέπει να διέπουν μια επεξεργασία. Σύμφωνα δε με τη δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου ο υπεύθυνος επεξεργασίας «φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)). Η αρχή της λογοδοσίας που εισάγεται ρητώς με τη δεύτερη ως άνω παράγραφο του άρθρου 5 συνιστά ακρογωνιαίο λίθο του ΓΚΠΔ και κεντρικό σημείο του νέου μοντέλου συμμόρφωσης που υιοθετείται από αυτόν. Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την ευθύνη να δύναται και να πρέπει να είναι σε θέση να επιδεικνύει και να αποδεικνύει τη συμμόρφωσή του με τον ΓΚΠΔ, όποτε του ζητηθεί, ιδίως, ενώπιον της εποπτικής Αρχής. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Κατ' επέκταση, η εν λόγω αρχή δίδει τη δυνατότητα στον υπεύθυνο επεξεργασίας να ελέγξει και να τεκμηριώσει νομικά κάθε πράξη επεξεργασίας που διενεργεί, σύμφωνα με τις νομικές βάσεις που του παρέχει ο ΓΚΠΔ και το εθνικό δίκαιο προστασίας δεδομένων. Συνεπώς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας **καλείται να θεσπίσει συγκεκριμένα και πρακτικά μέτρα μετατρέποντας τις γενικές αρχές για την προστασία των δεδομένων σε συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες**, σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και

κανονισμούς. Περαιτέρω, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει, σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των ως άνω ληφθέντων μέτρων και να αποδεικνύει, όποτε του ζητηθεί, ότι έχει λάβει τα εν λόγω μέτρα.

[ΑΠΔΠΧ 31/2022]

• 9. Ο καταγγελλόμενος στο υπόμνημα του αναφέρεται στις ιδιωτικές διαφορές που έχει με την καταγγέλλουσα, οι σχετικοί ισχυρισμοί όμως εκφεύγουν της αρμοδιότητας της Αρχής και σε κάθε περίπτωση η τυχόν επιδίωξη νόμιμου σκοπού δεν δύναται να θεραπεύσει την παραβίαση των αρχών του άρθρου 5 ΓΚΠΔ και την έλλειψη νομικής βάσης κατά το άρθρο 6 αυτού και να καταστήσει νόμιμη την επίμαχη επεξεργασία μέσω της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, σύμφωνα με τις υπ' αρ. 3 και 4 σκέψεις της παρούσας και πάντως δεν καλύπτει την κατά το άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ υποχρέωση λογοδοσίας. [Πρ.ΑΠΔΠΧ 1/2023]

Λογοδοσία και καθοδήγηση από την Αρχή

• 14. Επειδή αναφορικά με το **αίτημα της καταγγελλομένης προς την Αρχή όπως της προσδιοριστεί ασφαλής και εχέμυθος τρόπος** προκειμένου να αποστείλει τα ζητηθέντα δεδομένα στον καταγγέλλοντα, διευκρινίζεται ότι η Αρχή βάσει του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου ιδίως δε επί τη βάσει των διατάξεων του ΓΚΠΔ, και ειδικότερα του άρθρου 58 του ως άνω νόμου, στερείται τέτοιας αρμοδιότητας, καθ' όσον σε αντίθετη περίπτωση **θα αναιρείτο ο πυρήνας της αρχής της λογοδοσίας** της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ΓΚΠΔ. Δυνάμει δε της εν λόγω αρχής ο εκάστοτε υπεύθυνος επεξεργασίας, όπως εν προκειμένω η καταγγελλομένη, οφείλει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που εισάγει ο ΓΚΠΔ, το δε αίτημά της καταδεικνύει την έλλειψη συμμόρφωσής της προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ και ιδίως της αρχής της λογοδοσίας κατ' αρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. [ΑΠΔΠΧ 26/2021]

10. [...] Επιπλέον δε με το μετ' ακρόαση υπόμνημά της, η Εταιρία **ισχυρίζεται ότι ανέμενε δήθεν την ερμηνεία** των σχετικών διατάξεων και τη στάθμιση των συγκρουόμενων συμφερόντων **εκ μέρους της Αρχής**, προκειμένου να προβεί

στην ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του καταγγέλλοντος, πρακτική που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το μοντέλο συμμόρφωσης που εισήχθη με τον ΓΚΠΔ και επίσης **αντιβαίνει στην αρχή της λογοδοσίας** κατά το άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, κατά τα προεκτεθέντα στη σκέψη υπ' αρ. 3. [[ΑΠΔΠΧ 36/2021](#)]

Λογοδοσία και υποχρέωση συνεργασίας με την Αρχή

• 9. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 31 ΓΚΠΔ «ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία και, κατά περίπτωση, οι εκπρόσωποί τους συνεργάζονται, κατόπιν αιτήματος, με την εποπτική αρχή για την άσκηση των καθηκόντων της». Ειδικότερα, **σε συνδυασμό με την ως άνω αναφερόμενη αρχή της λογοδοσίας**, η εν λόγω διάταξη συνεπάγεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας **οφείλει να συνεργάζεται με την εποπτική αρχή και να παρέχει κάθε δυνατή και χρήσιμη πληροφορία** προς διευκόλυνση του έργου της κατά τον έλεγχο του επιπέδου συμμόρφωσής του με τον ΓΚΠΔ. Για το λόγο αυτό, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι σε θέση ανά πάσα στιγμή και όποτε του ζητηθεί, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, **να μπορεί να αποδείξει στην εποπτική αρχή κατά πόσον και με ποιον τρόπο εφάρμοσε** τις προβλεπόμενες στον ΓΚΠΔ υποχρεώσεις του, **και να διαθέτει, προς τον σκοπό αυτό, στην αρχή πολύ συναφείς πληροφορίες** σχετικά με τη συμμόρφωση. Η εποπτική αρχή θα μπορεί, ακολούθως, να χρησιμοποιεί τις εν λόγω πληροφορίες στο πλαίσιο των δράσεών της για την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας. Περαιτέρω, όπως ανέφερε και η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 στη σχετική Γνώμη, εάν οι ως άνω πληροφορίες δεν παρέχονται, όταν ζητούνται, η αρχή προστασίας δεδομένων θα διαθέτει αμέσως έναν λόγο λήψης μέτρων κατά του υπευθύνου επεξεργασίας, σε περίπτωση που εκείνος δεν συνεργάζεται, ανεξάρτητα από την εικαζόμενη παραβίαση άλλων υποκείμενων αρχών προστασίας των δεδομένων, σύμφωνα με την ως άνω αναφερόμενη διάταξη.¹⁰ [[ΑΠΔΠΧ 33/2021](#)]

8. Επειδή, τέλος, το άρθρο 31 ΓΚΠΔ προβλέπει: «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία και, κατά περίπτωση, οι εκπρόσωποί τους συνεργάζονται,

¹⁰ Βλ. ΟΕ Α29, Γνώμη 3/2010 σχετικά με την αρχή της λογοδοσίας, 13.7.2019, 00062/10/EL WP 173.

κατόπιν αιτήματος, με την εποπτική αρχή για την άσκηση των καθηκόντων της». Η διάταξη αυτή εισάγει αυτοτελή γενική υποχρέωση κάθε υπευθύνου επεξεργασίας να συνεργάζεται με την εποπτική αρχή, όταν υποβάλλεται σχετικό αίτημα κατά την άσκηση των καθηκόντων που της έχει αναθέσει ο ευρωπαϊός νομοθέτης, ενώ η παραβίαση εκπλήρωσής της επισύρει αυτοτελώς την επιβολή του διοικητικού προστίμου του άρθρου 83 παρ. 4 στοιχ. α' ΓΚΠΔ. Επισημαίνεται ότι **η υποχρέωση αυτή μαζί την αρχή της λογοδοσίας** του άρθρου 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ ενισχύει τον ρόλο της εποπτικής Αρχής κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της προς την πραγμάτωση του σκοπού της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. [ΑΠΔΠΧ 28/2022]¹¹

• 3. Στο άρθρο 31 του ΓΚΠΔ ορίζεται ότι «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία και, κατά περίπτωση, οι εκπρόσωποί τους συνεργάζονται, κατόπιν αιτήματος, με την εποπτική αρχή για την άσκηση των καθηκόντων της.» Η διάταξη αυτή **αποτελεί τμήμα των γενικών υποχρεώσεων λογοδοσίας** ενός φορέα (υπευθύνου ή εκτελούντος την επεξεργασία), οι οποίες περιλαμβάνονται στο τμήμα 1 του Κεφαλαίου IV του ΓΚΠΔ. Σύμφωνα με το άρθρο 83 παρ. 4 του ΓΚΠΔ, παράβαση της διάταξης αυτής επισύρει, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, διοικητικά πρόστιμα έως 10.000.000 ευρώ ή, σε περίπτωση επιχειρήσεων, έως το 2% του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του προηγούμενου οικονομικού έτους, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο. [ΑΠΔΠΧ 2/2023]

Λογοδοσία και νομική βάση

• 7. Η επιλογή της νομικής βάσης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να λαμβάνει χώρα προ της έναρξης της επεξεργασίας, ο δε υπεύθυνος επεξεργασίας **υποχρεούται με βάση την αρχή της λογοδοσίας** (βλ. άρ. 5 παρ. 2 σε συνδ. με 24 και 32 ΓΚΠΔ) **να επιλέξει την κατάλληλη νομική βάση** εκ των προβλεπομένων από το άρθρο 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ, καθώς και **να είναι σε θέση να αποδείξει** στο πλαίσιο της εσωτερικής συμμόρφωσης την τήρηση

¹¹ Επίσης ΑΠΔΠΧ 37/2022, 66/2022

των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ,¹² περιλαμβανομένης αυτονοήτως και της τεκμηρίωσης επί τη βάσει της οποίας κατέληξε στην οικεία νομική βάση.¹³ [...]

24. Η Αρχή με το από 3.12.2018 και με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/9678 έγγραφό της προς την εταιρία PwC BS, ζήτησε **να τεθεί υπόψη της η σχετική έγγραφη εσωτερική τεκμηρίωση** κατ' αρ. 5 παρ. 2, 24 και 32 ΓΚΠΔ (αρχή της λογοδοσίας), **επί τη βάση της οποίας η εταιρία κατέληξε** στην εφαρμογή της συγκατάθεσης, ως νόμιμης βάσης της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων, κατ' αρ. 6 παρ. 1 εδ. α' ΓΚΠΔ, εν όψει και των περί του αντιθέτου διαλαμβανομένων στο από 10-7-2018 Υπόμνημά της, όπου έκανε λόγο για νόμιμη επεξεργασία δεδομένων για σκοπούς που σχετίζονται με την εκτέλεση της εργασιακής σύμβασης, δηλαδή με έτερη νομική βάση.

Η εταιρία ουδέποτε προσκόμισε σχετική έγγραφη εσωτερική τεκμηρίωση, ούτε στα υπομνήματά της εξήγησε (χωρίς αυτό να υποκαθιστά την υποχρέωση λογοδοσίας ή να θεραπεύει τη σχετική πλημμέλεια) τους λόγους για τους οποίους, προς επίτευξη των αναφερομένων από την ίδια σκοπών επεξεργασίας, εφάρμοσε κατ' αρχήν τη νομική βάση της συγκατάθεσης (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. α' ΓΚΠΔ) και εν συνεχεία δήλωσε ότι προτίθεται να την εγκαταλείψει και να εφαρμόσει μόνο τη νομική βάση της εκτέλεσης της σύμβασης (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. β' ΓΚΠΔ), ενώ, όπως ήδη έκρινε ανωτέρω η Αρχή, εφαρμογής τυγχάνουν και οι νομικές βάσεις των άρθρων 6 παρ. 1 εδ. γ' και στ' ΓΚΠΔ, τηρουμένων των κατ' ιδίαν προϋποθέσεων. Η εταιρία όφειλε στο πλαίσιο της εσωτερικής συμμόρφωσης, προ της έναρξης της επεξεργασίας, να εξετάσει την τήρηση των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με τις νομικές βάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ και εφόσον έκρινε ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους, να επιλέξει τις κατάλληλες νομικές βάσεις για τους αντίστοιχους σκοπούς επεξεργασίας. Με δεδομένο δε ότι η εταιρία επέλεξε τη νομική βάση της συγκατάθεσης, όφειλε σύμφωνα με τα προεκτεθέντα (βλ. παρ.14) να έχει προηγουμένως εξετάσει και αποκλείσει την εφαρμογή των λοιπών νομικών βάσεων, τεκμηριώνοντας και τους σχετικούς λόγους της επιλογής αυτής, ώστε η Αρχή να έχει τη δυνατότητα ελέγχου της

---

¹² Επίσης ΑΠΔΠΧ 18/2020

¹³ Επίσης ΑΠΔΠΧ 12/2022

ορθότητας της επιλογής αυτής. Επομένως, η εταιρία, **κατά τούτο, παραβίασε την αρχή της λογοδοσίας.** [...]

Τέλος, η εταιρία **με την επιλογή ακατάλληλων νομικών βάσεων** επεξεργασίας κατ' αρ. 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ (αρχικά της συγκατάθεσης και εν συνεχεία της εκτέλεσης σύμβασης για το σύνολο των σκοπών επεξεργασίας) παραβίασε την εκ του άρθρου 5 παρ. 2 υποχρέωσή της να τηρήσει και να αποδείξει την συμμόρφωσή της με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου (αρχή της λογοδοσίας). [[ΑΠΔΠΧ 26/2019](#)]

• 1. [...] Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας που εισάγεται με το εν λόγω άρθρο και ορίζεται ρητώς στην δεύτερη παράγραφο αυτού, ο υπεύθυνος επεξεργασίας «φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία».)». Η αρχή αυτή, η οποία συνιστά ακρογωνιαίο λίθο του ΓΚΠΔ, συνεπάγεται τη δυνατότητα του υπευθύνου επεξεργασίας να δύναται και να πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει συμμόρφωση. Επιπλέον, δίδει τη δυνατότητα στον υπεύθυνο επεξεργασίας **να δύναται να ελέγξει και να τεκμηριώσει νομικά** μια επεξεργασία που διενεργεί **σύμφωνα με τις νομικές βάσεις που του παρέχει** ο ΓΚΠΔ και το εθνικό δίκαιο προστασίας δεδομένων. [[ΑΠΔΠΧ 4/2020](#)]¹⁴

• Επειδή, περαιτέρω αναφορικά με την νομιμότητα της επίμαχης ανάρτησης ο ελεγχόμενος ΔΟΠΑΚΑ υποστηρίζει ότι αυτή βασίστηκε, κατά κύριο λόγο, στο αρ. 6 παρ. 1 στοιχ. γ' ΓΚΠΔ και επικουρικά στο άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. στ' του ίδιου κανονισμού. Ειδικότερα, ο ΔΟΠΑΚΑ υποστηρίζει ότι η επίμαχη ανάρτηση είναι νόμιμη και τούτο διότι είχε υποχρέωση να προβεί σε αυτή βάσει νομοθετικής πρόβλεψης και ειδικότερα, βάσει της διάταξης του αρ. 2 παρ. 4 περ. 22) του Ν. 3861/2010. Συνεπώς, κατά τους ισχυρισμούς του ΔΟΠΑΚΑ η εν λόγω ανάρτηση ήταν σύμφωνη με τον ΓΚΠΔ και, ειδικότερα, με την ως άνω αναφερόμενη διάταξη του αρ. 6 παρ. 1 περ. γ', σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία είναι νόμιμη, όταν είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση νομικής υποχρέωσης, η οποία εν προκειμένω συνίστατο στην ως άνω εκ του άρθρου 2 παρ.4 περ. 22) Ν.

---

¹⁴ Επίσης ΑΠΔΠΧ 26/2021, 30/2021, 12/2022, 25/2022, 35/2022, 37/2022, 49/2022, 65/2022, 23/2023, 25/2023

3681/2010 υποχρέωση. Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι η ανάρτηση ατομικής διοικητικής πράξης είναι υποχρεωτική, εφόσον η δημοσίευση αυτής προβλέπεται σε ειδικότερη διάταξη νόμου. Ο ΔΟΠΑΚΑ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, **δεν επικαλέστηκε τέτοια ειδικότερη διάταξη νόμου**, με αποτέλεσμα **να μην τεκμηριώνει εντέλει την νομιμότητα** της υπό κρίση ανάρτησης, **στο πλαίσιο, ιδίως, της αρχής λογοδοσίας**, σύμφωνα με την οποία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει το βάρος της απόδειξης για την νομιμότητα της επεξεργασίας που διενεργεί ή έχει διενεργήσει. Κατόπιν τούτου, η επίμαχη ανάρτηση αντιβαίνει στις αρχές προστασίας δεδομένων με αποτέλεσμα ο ΔΟΠΑΚΑ να παραβιάζει τα άρθρα 5 και 6 παρ. 1 γ) ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 21/2021](#)]

- 13. Επειδή, κατόπιν τούτων διαπιστώνεται εναργώς ότι δεν υφίσταται σαφήνεια ως προς την επικαλούμενη νομική βάση για την επίμαχη επεξεργασία, καθ' όσον η εργοδότης αναφέρεται παράλληλα στις προαναφερόμενες νομικές βάσεις, κατά παράβαση της αρχής της σύννομης, θεμιτής και διαφανούς επεξεργασίας κατ' άρθρο 5 παρ. 1 α' ΓΚΠΔ. Ειδικότερα, η καταγγελλόμενη δημιουργήσε εσφαλμένη εντύπωση ως προς τη νομική βάση επί της οποίας θεμελιώθηκε η επίμαχη επεξεργασία, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σαφής και ακριβής σχετική ενημέρωση της εργαζόμενης – καταγγέλλουσας, κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων καθώς επίσης και του άρθρου 13 του ΓΚΠΔ, καθ' όσον από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει να έλαβε χώρα ενημέρωση της καταγγέλλουσας εκ μέρους της καταγγελλόμενης υπεύθυνης επεξεργασίας και δη κατά τη λήψη των ως άνω προσωπικών της δεδομένων πολλώ δε μάλλον από τη στιγμή που στο πλαίσιο της προσκομιζόμενης από την καταγγελλόμενη Πολιτικής δεν αναφέρεται η επίμαχη επεξεργασία, που συνίσταται στη δυνατότητα της εργοδότης, όπως παρακολουθεί δεδομένα εικόνας και ήχου των εργαζομένων της καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων που παραδίδουν μέσω της πλατφόρμας zoom. Ταυτόχρονα, **η ασάφεια αυτή στερεί από την Αρχή τη δυνατότητα ελέγχου της ορθότητας της επιλογής νομικής βάσης παραβιάζοντας, κατά τούτο, την αρχή της λογοδοσίας.** [[ΑΠΔΠΧ 12/2022](#)]

- 12. [...] Κατά την ακρόαση το ΚΕΚ ΕΞΕΛΙΞΗ ερωτήθηκε για τη νομική βάση της αναζήτησης των δεδομένων των αιτούντων στο διαδίκτυο, ως πράξης

επεξεργασίας («αναζήτηση πληροφοριών» σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 4 στοιχ. 2 ΓΚΠΔ) και του ζητήθηκε να τεκμηριώσει τη νομιμότητα της συγκεκριμένης επεξεργασίας με το υπόμνημά του, πράγμα που το ΚΕΚ δεν έπραξε, **αποτυγχάνοντας έτσι να τεκμηριώσει τη νομιμότητα της επεξεργασίας, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας** (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ). [ΑΠΔΠΧ 45/2022]

Λογοδοσία και αρχές επεξεργασίας

- 5. Με βάση την αρχή της λογοδοσίας όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)). Συνεπώς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας **οφείλει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις έξι βασικές αρχές** που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. [ΑΠΔΠΧ 35/2021]
- Συνακόλουθα, η ελεγχόμενη εταιρία απέτυχε στο πλαίσιο της υποχρέωσης λογοδοσίας κατ' αρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ να αποδείξει εν προκειμένω τη συμμόρφωσή της με την τήρηση της αρχής της νομιμότητας κατ' αρ. 5 παρ. 1 εδ. α' και 6 παρ. 1 εδ. α' ΓΚΠΔ καθώς και της αρχής του περιορισμού του χρόνου αποθήκευσης κατ' αρ. 5 παρ. 1 εδ. ε' ΓΚΠΔ, παραδεχόμενη όπως θα καταδειχθεί κατωτέρω ότι δεν έχει συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις προς τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 ΓΚΠΔ. [ΑΠΔΠΧ 37/2021]
- 20. [...] Επιπλέον, επειδή ο υπεύθυνος επεξεργασίας, **αν και βαρύνεται με την υποχρέωση λογοδοσίας κατ' αρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ να αποδείξει τη συμμόρφωσή του στις αρχές επεξεργασίας του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ**, ουδεμία απάντηση παρείχε, ούτε κανένα στοιχείο στα επιμέρους ερωτήματα που υποβλήθηκαν κατά την ακροαματική διαδικασία σχετικά με το i. εάν υπάρχουν αρχεία με προσωπικά δεδομένα στον επίμαχο υπολογιστή, ii. πώς γίνεται να παραμένουν ανοιχτές οι ιστοσελίδες για ημέρες χωρίς κωδικό προστασίας του υπολογιστή, και iii. ποια είναι τα μέτρα ασφαλείας των προσωπικών δεδομένων που λαμβάνει η Υπηρεσία. [ΑΠΔΠΧ 24/2022]

Λογοδοσία και διαφάνεια

• 6. Περαιτέρω, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, στο πλαίσιο της από μέρους του τήρησης της αρχής της θεμιτής ή δίκαιης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οφείλει να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων ότι πρόκειται να επεξεργαστεί τα δεδομένα του με νόμιμο και διαφανή τρόπο (σχετικά βλ. ΔΕΕ C- 496/17 οπ.π. παρ. 59 και ΔΕΕ C-201/14 της 01-10-2015 παρ. 31-35 και ιδίως 34) και **να βρίσκεται σε θέση ανά πάσα στιγμή να αποδείξει** τη συμμόρφωσή του με τις αρχές αυτές (**αρχή της λογοδοσίας** κατ' αρ. 5 παρ. 2 σε συνδυασμό με 24 παρ. 1 και 32 ΓΚΠΔ).¹⁵

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με διαφανή τρόπο συνιστά έκφανση της αρχής της θεμιτής επεξεργασίας **και συνδέεται με την αρχή της λογοδοσίας**, παρέχοντας το δικαίωμα στα υποκείμενα να ασκούν έλεγχο επί των δεδομένων τους, καθιστώντας υπόλογους τους υπεύθυνους επεξεργασίας (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΟΕ 29, Guidelines on transparency under Regulation 2016/679, WP260 rev.01, σελ. 4 και 5). [[ΑΠΔΠΧ 26/2019](#)]¹⁶

• 3. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ: «*Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)*». Σύμφωνα, ειδικότερα, με την αρχή λογοδοσίας, η οποία συνιστά ακρογωνιαίο λίθο του Γενικού Κανονισμού για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να είναι σύμφωνη με τις οικείες νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιφορτίζεται και με το ειδικότερο καθήκον **να αποδεικνύει ο ίδιος τη συμμόρφωσή του** με τις ως άνω περιγραφόμενες αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ, **τόσο προς το υποκείμενο των δεδομένων για λόγους διαφάνειας της επεξεργασίας**, όσο και, ιδίως, ενώπιον της εποπτικής Αρχής. [[ΑΠΔΠΧ 33/2021](#)]

¹⁵ Επίσης ΑΠΔΠΧ 12/2022

¹⁶ Επίσης ΑΠΔΠΧ 43/2019, 44/2019, 30/2020, 23/2021, 30/2021, 50/2021, 24/2022, 43/2022

• 3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, στο πλαίσιο της από μέρους του τήρησης της αρχής της θεμιτής και σύννομης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 5 παρ. 1 του ΓΚΠΔ), οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα **για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία** που αναφέρεται στα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ, προκειμένου να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων ότι πρόκειται να επεξεργαστεί τα δεδομένα του με νόμιμο και διαφανή τρόπο, ενώ επιπροσθέτως πρέπει **να βρίσκεται σε θέση ανά πάσα στιγμή να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές αυτές** (αρχή της λογοδοσίας κατ' άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ). Η υποχρέωση ενημέρωσης με την οποία είναι επιφορτισμένος ο υπεύθυνος επεξεργασίας αναλύεται στα άρθρα 13 (αναφορικά με τις πληροφορίες που παρέχονται εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων) και 14 (αναφορικά με τις πληροφορίες που παρέχονται εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν έχουν συλλεγεί από το υποκείμενο των δεδομένων) του ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 56/2021](#)]¹⁷

• iii. Το γεγονός ότι η καταγγελλόμενη προβαίνοντας στην επίμαχη επεξεργασία άνευ νομικής βάσης και αρνούμενη να εξετάσει κατ' ουσίαν τα δικαιώματα της καταγγέλλουσας ως υποκειμένου των δεδομένων θέτοντας, μάλιστα, αδικαιολόγητο πρόσκομμα στην άσκηση αυτών, σύμφωνα με τα αναλυτικώς ως άνω εκτεθέντα, κατά παράβαση της παρ. 2 του άρθρου 12 του ΓΚΠΔ, δεν κατάφερε να αποδείξει ότι συμμορφώθηκε με την αρχή της νόμιμης, αντικειμενικής και διαφανούς επεξεργασίας, παραβιάζοντας κατά τούτο την αρχή της λογοδοσίας. [[ΑΠΔΠΧ 25/2022](#)]

• 3. Περαιτέρω όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν υποκείμενο των δεδομένων συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, κατά τη λήψη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων όλες τις πληροφορίες που ορίζει το άρθρο 13 παρ. 1 και 2 ΓΚΠΔ. Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της ΟΕ 29 σχετικά με τη διαφάνεια (WP260 γεν.01) κατά την ενημέρωση των υποκειμένων, οι

---

¹⁷ Επίσης ΑΠΔΠΧ 57/2021

παρεχόμενες πληροφορίες θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες και οριστικές: «Η χρήση γλωσσικών προσδιορισμών όπως «ενδέχεται», «ορισμένος», «συχνά» και «πιθανός» θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται. Όταν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων επιλέγουν να χρησιμοποιούν αόριστη διατύπωση, θα πρέπει να είναι σε θέση, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, να αποδεικνύουν τον λόγο για τον οποίο η χρήση τέτοιας διατύπωσης δεν ήταν δυνατό να αποφευχθεί και γιατί δεν υπονομεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας» (§ 13). Ο κανόνας αυτός για τον ίδιο λόγο πρέπει να διέπει και την ενημέρωση που λαμβάνουν τα υποκείμενα ως απάντηση σε σχετικό αίτημα πρόσβασης κατά το άρθρο 15 ΓΠΚΔ, αφού όπως επισημαίνεται «Η αρχή της λογοδοσίας όσον αφορά τη διαφάνεια δεν ισχύει μόνο κατά το σημείο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της επεξεργασίας ανεξάρτητα από τις πληροφορίες που παρέχονται ή την επικοινωνία που πραγματοποιείται» (§ 29). [\[ΑΠΔΠΧ 46/2022\]](#)¹⁸

- 7. Η ενημέρωση γονέων και εργαζομένων σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος υπήρξε ελλιπής, διότι κατά δήλωση του υπευθύνου επεξεργασίας γινόταν προφορικά, κατά παράβαση των άρθρων 5 παρ. 1 εδ. α και των άρθρων 12 και 13 και 5 παρ. 2 εδ. β του ΓΚΠΔ, διότι ο καταγγελλόμενος δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι γινόταν τέτοια προφορική ενημέρωση και ακόμα κι αν γίνει δεκτό ότι γινόταν προφορική ενημέρωση, αυτή δεν καλύπτει κάθε κατηγορία υποκειμένων, ιδίως τα παιδιά, τους εργαζόμενους και τους προσερχόμενους στο χώρο, **μη ικανοποιώντας τις απαιτήσεις διαφάνειας και λογοδοσίας.** [\[ΑΠΔΠΧ 50/2022\]](#)

- 10. [...] Εξάλλου στην προκειμένη περίπτωση τα πραγματικά περιστατικά αμφισβητούνται από τα εμπλεκόμενα μέρη, επομένως **εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό ότι ο καταγγέλλων «γνώριζε ήδη τις πληροφορίες»** που όφειλε να του έχει παράσχει σύμφωνα με το άρθρο 13 ΓΚΠΔ. [\[ΑΠΔΠΧ 52/2022\]](#)

---

¹⁸ Επίσης ΑΠΔΠΧ 5/2023

- 8. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει, για το σύνολο των προσωπικών δεδομένων τα οποία επεξεργάστηκε εν όψει του προαναφερθέντος σκοπού, την πηγή αυτών και, συνεπώς, δεν απέδειξε ότι πληρούται η αρχή της διαφάνειας της επεξεργασίας σύμφωνα με τη σχετική υποχρέωσή του που απορρέει από την κατά την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ αρχή της λογοδοσίας, με την οποία υιοθετήθηκε ένα μοντέλο συμμόρφωσης σύμφωνα με το οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις και, επιπλέον, οφείλει να αποδεικνύει ο ίδιος και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωσή του με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ. Επομένως, η επεξεργασία που αναφέρεται στις προηγούμενες σκέψεις συνιστά παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. α' του ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 24/2023](#)]

Λογοδοσία και ασφάλεια

- 11. [...] Υπό το κράτος του ΓΚΠΔ η «ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα» έχουν αναχθεί σε βασικές αρχές και προϋποθέσεις επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατ' αρ. 5 παρ. 1 εδ. στ' ΓΚΠΔ ώστε τα αναφερόμενα «κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα», μεταξύ άλλων, να αποτρέπουν, εφόσον εφαρμοστούν, κάθε μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση ή χρήση των δεδομένων και του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την επεξεργασία (βλ. Αιτ.Σκ. 39 ΓΚΠΔ και Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών-ENISA). Συνεπώς δύο από τους τρεις βασικούς στόχους της ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων (δηλαδή εξαιρείται η διαθεσιμότητα) έχουν αναχθεί σε αρχές και προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα μέτρα πρέπει να εξειδικεύονται περισσότερο (βλ. άρθρο 32 ΓΚΠΔ) ενώ **όπως επιτάσσει η αρχή της λογοδοσίας** και προσδιορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 2 ΓΚΠΔ, **πρέπει να εφαρμόζονται κατάλληλες πολιτικές**, ανάλογα με τις δραστηριότητες επεξεργασίας (βλ. ΑΠΔΠΧ 67/2018). Η ύπαρξη κατάλληλων εγγράφων

πολιτικών, εγκεκριμένων από τη διοίκηση ενός φορέα (υπεύθυνου ή εκτελούντα την επεξεργασία) που εφαρμόζονται και υλοποιούνται στην πράξη (a contrario ΑΠΔΠΧ 98/2013 παρ. 5), συνιστά βασικό κριτήριο για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς την αρχή της ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας (βλ. ΑΠΔΠΧ 98/2013 αιτ. σκ. 3. ιδίως για τα πληροφοριακά συστήματα), στο βαθμό που απουσιάζουν άλλου είδους αποδείξεις όπως η τήρηση εγκεκριμένου κώδικα δεοντολογίας ή εγκεκριμένου μηχανισμού πιστοποίησης. [...]

16. Κατάλληλα μέτρα λογοδοσίας για την τήρηση των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ μπορούν να περιλαμβάνουν (όπως συνέστησε η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 προ της εφαρμογής του ΓΚΠΔ) τον ακόλουθο μη εξαντλητικό κατάλογο μέτρων: θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών πριν την δημιουργία νέων εργασιών επεξεργασίας, θέσπιση γραπτών και δεσμευτικών πολιτικών προστασίας δεδομένων διαθέσιμες στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, χαρτογράφηση των διαδικασιών, διατήρηση καταλόγου όλων των εργασιών επεξεργασίας δεδομένων, διορισμός υπευθύνου για την προστασία των δεδομένων και άλλων προσώπων με ευθύνη για την προστασία των δεδομένων, παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης και κατάρτισης στους υπαλλήλους στην προστασία των δεδομένων, θέσπιση διαδικασιών για την διαχείριση των αιτημάτων πρόσβαση, διόρθωσης και διαγραφής, η οποία πρέπει να είναι διαφανής για τα άτομα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, εγκαθίδρυση εσωτερικού μηχανισμού χειρισμού καταγγελιών, θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών για την αποτελεσματική διαχείριση και αναφορά παραβιάσεων ασφαλείας, διενέργεια αξιολόγησης του αντικτύπου στην ιδιωτική ζωή σε ειδικές περιπτώσεις, εφαρμογή και επίβλεψη διαδικασιών επαλήθευσης, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα τα μέτρα όχι μόνον υπάρχουν στα χαρτιά, αλλά εφαρμόζονται και λειτουργούν στην πράξη (εσωτερικοί ή εξωτερικοί έλεγχοι κ.λπ.).

Η Αρχή, στο πλαίσιο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, έχει ήδη αναφερθεί στις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας σχετικά με την ασφάλεια και την γενικότερη ευθύνη του για τον προσδιορισμό των κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, προτείνοντας «ενδεδειγμένα» μέτρα τα οποία μπορεί να τεκμηριώνονται

σε επιμέρους διαδικασίες ή σε γενικότερες πολιτικές ασφαλείας, διευκρινίζοντας ότι «σε κάθε περίπτωση, πριν τον καθορισμό των μέτρων ασφαλείας που θα υιοθετηθούν, προέχει η σωστή αξιολόγηση των κινδύνων και των πιθανών συνεπειών τους για τα υποκείμενα των δεδομένων...τα υλοποιημένα μέτρα πρέπει να υποβάλλονται σε περιοδική, τουλάχιστον, αναθεώρηση, αλλά και να είναι αποδεδειγμένα επικυρωμένα από την διοίκηση του υπευθύνου ή του εκτελούντος την επεξεργασία». Ομοίως, ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ προτείνονται και από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA). [[ΑΠΔΠΧ 44/2019](#)]

- 4. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές της επεξεργασίας που καθιερώνονται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου (συμπεριλαμβανομένης της εμπιστευτικότητας και ακεραιότητας των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. στ'). Με άλλα λόγια, με τον ΓΚΠΔ υιοθετήθηκε ένα μοντέλο συμμόρφωσης με κεντρικό πυλώνα την εν λόγω αρχή της λογοδοσίας, ήτοι ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, εφαρμόζει και εν γένει λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και πολιτικές, προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις και, επιπλέον, οφείλει να αποδεικνύει ο ίδιος και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωσή του με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 43/2021](#)]¹⁹

- 4. Ο ΓΚΠΔ επιτάσσει την υποβολή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε επεξεργασία «κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια ...μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων» (άρθρο 5 παρ. 1 εδ. στ' και 32 παρ. 2) ώστε σε περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι λοιπές αρχές πλην εκείνης της ασφαλείας, να καθίσταται εν τέλει παράνομη η επεξεργασία. Η λήψη των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας πρέπει να λαμβάνει υπόψη μια σειρά παραμέτρων (βλ. άρθρο 32 ΓΚΠΔ) ενώ όπως επιτάσσει η αρχή της λογοδοσίας και

---

¹⁹ Επίσης ΑΠΔΠΧ 55/2021

προσδιορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 2 ΓΚΠΔ, πρέπει να εφαρμόζονται κατάλληλες πολιτικές, ανάλογα με τις δραστηριότητες επεξεργασίας (βλ. ΑΠΔΠΧ 67/2018). [[ΑΠΔΠΧ 11/2022](#)]

- Επιπλέον, από τις διατάξεις των άρθρων 57 παρ. 1 στοιχ. α' και η' ΓΚΠΔ και 13 παρ. 1 στοιχ. η' ν.4624/2019, προκύπτει ότι **η Αρχή έχει αυτεπαγγέλτως την αρμοδιότητα να ελέγξει** στο πλαίσιο της καταγγελλόμενης παραβίασης του δικαιώματος πρόσβασης της καταγγέλλουσας, **την συμμόρφωση του καταγγελλόμενου κέντρου με τις υποχρεώσεις των άρθρων 32-34 ΓΚΠΔ**, βάσει της υποχρέωσής του **που απορρέει από την αρχή της λογοδοσίας** του άρθρου 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 36/2022](#)]

- 4. [...] Συγκεκριμένα, με τον ΓΚΠΔ υιοθετήθηκε ένα νέο μοντέλο συμμόρφωσης, κεντρικό μέγεθος του οποίου συνιστά η αρχή της λογοδοσίας, στο πλαίσιο της οποίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να σχεδιάζει, να εφαρμόζει και εν γένει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και τις πολιτικές προκειμένου η επεξεργασία των δεδομένων να είναι σύμφωνη με τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον δε, ο υπεύθυνος επεξεργασίας βαρύνεται με το περαιτέρω καθήκον να αποδεικνύει από μόνος του και ανά πάσα στιγμή τη συμμόρφωση με τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 του ΓΚΠΔ. Έτσι, συνιστά υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας αφενός να λαμβάνει από μόνος του τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ και αφετέρου, να αποδεικνύει ανά πάσα στιγμή την ανωτέρω συμμόρφωση του. Εξάλλου, υπό τον ΓΚΠΔ η ασφάλεια ανάγεται σε μια από τις βασικές αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενώ η γενικότερη ευθύνη του για τον προσδιορισμό των κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει τη νομιμότητα μιας επεξεργασίας πηγάζει και από το άρθρο 24 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 58/2022](#)]²⁰

---

²⁰ Επίσης ΑΠΔΠΧ 16/2023

Λογοδοσία και συγκατάθεση

• 5. Επειδή για την εγκυρότητα της συγκατάθεσης θα πρέπει να πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 4 στοιχ. 11 και 7 ΓΚΠΔ, όπως αυτά διευκρινίζονται από τις αιτιολογικές σκέψεις 32, 40 και 42 του ΓΚΠΔ και τις πρόσφατες Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συγκατάθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ). Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 στοιχ. 11' ΓΚΠΔ, η συγκατάθεση προκειμένου να είναι έγκυρη θα πρέπει να είναι ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει, ενώ **την εγκυρότητά της καθώς και τη λήψη αυτής θα πρέπει να αποδεικνύει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο πλαίσιο της ως άνω αναφερόμενης αρχής λογοδοσίας**, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 ΓΚΠΔ, το οποίο ορίζει ότι «1. Όταν η επεξεργασία βασίζεται σε συγκατάθεση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι σε θέση να αποδείξει ότι το υποκείμενο των δεδομένων συγκατατέθηκε για την επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα. 2.[...]. [...]

11. Επειδή, η υπό κρίση επεξεργασία αφορά στην ανάρτηση στον διαδικτυακό ιστότοπο του Σ.Ε.Κ.Ε.Ε.Λ. εγγράφων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα, τα οποία αναφέρονται σε εκκρεμή ποινική υπόθεση του καταγγέλλοντος και συγκεκριμένα σε ασκηθείσα ποινική δίωξη σε βάρος του. Κατ' αυτή την έννοια, η εν λόγω επεξεργασία επιτρεπτά λαμβάνει χώρα, μόνο εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις των άρθρων 5, 6 και 10 ΓΚΠΔ, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, μεταξύ άλλων, κι όταν αυτή βασίζεται στη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, ενώ **τη λήψη καθώς και την εγκυρότητα της συγκατάθεσης οφείλει να αποδείξει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας**. Ειδικότερα, όπως προβλέπεται, τόσο στην αιτιολογική σκέψη 42 του προοιμίου ΓΚΠΔ, αλλά και στο ως άνω αναφερόμενο άρθρο 7 παρ. 1 ΓΚΠΔ, όταν η επεξεργασία βασίζεται στη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι το υποκείμενο των δεδομένων συγκατατέθηκε σε αυτήν.

[ΑΠΔΠΧ 33/2021]

- 10. Ο καταγγελλόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας **δεν προσκόμισε στοιχεία που να αποδεικνύουν, όπως όφειλε με βάση την αρχή της λογοδοσίας**, ότι είχε εξασφαλιστεί η απαιτούμενη προηγούμενη συγκατάθεση του παραλήπτη του μηνύματος SMS και η οποία παρασχέθηκε με σαφή θετική ενέργεια, που συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου των δεδομένων υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν. [ΑΠΔΠΧ 17/2022]
- 1. [...] Περαιτέρω, όπως προκύπτει από το άρθρο 7 παρ. 1 του ΓΚΠΔ όταν η επεξεργασία βασίζεται σε συγκατάθεση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι το υποκείμενο των δεδομένων συγκατατέθηκε για την επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα. Σχετική είναι και η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας, να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (αρχή της λογοδοσίας - άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ). [ΑΠΔΠΧ 30/2022]

Λογοδοσία και έννομο συμφέρον

- 10. Αναφορικά με τη νομιμότητα της αρχικής επεξεργασίας, δηλαδή της συλλογής και καταγραφής πληροφοριών που αφορούν τον καταγγέλλοντα και της σύνταξης της από ... Αναγγελίας Γεγονότος Λειτουργικού Κινδύνου από τους υπαλλήλους της Τράπεζας, σημειώνονται τα εξής: Όπως προέκυψε από τα στοιχεία του φακέλου, σκοποί της εν λόγω επεξεργασίας εν γένει (σύνταξης και τήρησης Αναγγελιών Γεγονότων Λειτουργικού Κινδύνου) είναι η διαχείριση των λειτουργικών κινδύνων και η βελτίωση των διαδικασιών της Τράπεζας. Ως νομικές βάσεις για τις σχετικές πράξεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων η Τράπεζα επικαλείται αφ' ενός μεν τη συμμόρφωσή της ως υπεύθυνου επεξεργασίας με την έννομη υποχρέωσή της να διαχειρίζεται τους λειτουργικούς κινδύνους (άρθρο 6 παρ. 1 γ' ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες στη σκ. 6 Πράξεις Διοικητή ΤτΕ) (για τον πρώτο σκοπό επεξεργασίας), **αφ' ετέρου δε το έννομο συμφέρον της** να βελτιώνει τις διαδικασίες της (άρθρο 6 παρ. 1 στ' ΓΚΠΔ) (για τον δεύτερο σκοπό επεξεργασίας). Πάντως η δεύτερη αυτή νομική

βάση δεν αναφέρεται στο κατ' άρθρο 30 ΓΚΠΔ αρχείο δραστηριοτήτων επεξεργασίας της Τράπεζας, **ούτε τεκμηριώθηκε με βάση την αρχή της λογοδοσίας ενώπιον της Αρχής η στάθμιση βάσει της οποίας** ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαπίστωσε ότι το έννομο αυτό συμφέρον υπερτερεί των δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων. [[ΑΠΔΠΧ 52/2022](#)]

- Υπενθυμίζεται ότι σε περίπτωση συλλογής δεδομένων προς χρήση για τον σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας με νομική βάση το υπέρτερο έννομο συμφέρον (άρθρο 6 παρ. 1 στ' ΓΚΠΔ), **σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας** κατ' άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας **οφείλει να είναι σε θέση να τεκμηριώσει επαρκώς τη στάθμιση, την οποία οφείλει να έχει πραγματοποιήσει πριν την έναρξη της επεξεργασίας**, και βάσει της οποίας αξιολόγησε ότι έναντι των συμφερόντων του δεν υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων - αποδεκτών της πολιτικής επικοινωνίας. [[Κατευθυντήριες Γραμμές 1/2023](#)]

Λογοδοσία και δικαιώματα του υποκειμένου

- Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν ενεργήσει επί του αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων, ενημερώνει εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος το υποκείμενο των δεδομένων για τους λόγους για τους οποίους δεν ενήργησε και για τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή και άσκησης δικαστικής προσφυγής (άρθρο 12 παρ. 4 ΓΚΠΔ). Επισημαίνεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ακόμη και όταν δεν τηρεί αρχείο με δεδομένα του υποκειμένου, δεν απαλλάσσεται εκ του λόγου αυτού από την υποχρέωσή του να απαντήσει ακόμη και αρνητικά σε συναφές αίτημα ενημέρωσης και πρόσβασης (ΣτΕ 2627/2017). Επιπλέον δε, **ουδεμία υποχρέωση έχει το υποκείμενο των δεδομένων να υποδείξει** στον υπεύθυνο επεξεργασίας ποια δεδομένα του συγκεκριμένα τηρούνται, προκειμένου να ασκηθεί το δικαίωμα πρόσβασης και ενημέρωσης, καθώς σε εκείνη την περίπτωση **αντιστρέφεται και μεταφέρεται ανεπίτρεπτα** το βάρος τήρησης του αρχείου (ΣτΕ 3154/2017) και άρα και η υποχρέωση λογοδοσίας κατ' άρθ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 43/2019](#)]

- 9. Επειδή, ακόμη κι αν γίνει δεκτό ότι τα εν λόγω φορολογικά παραστατικά συνιστούν και προσωπικά δεδομένα της μητέρας, ως καταβάλλουσας το σχετικό αναγραφόμενο επ' αυτών ποσό, το δικαίωμα πρόσβασης του πατέρα ασκούντος τη γονική μέριμνα στα δεδομένα του τέκνου του μπορεί να περιορισθεί και, συνεπώς, να απαγορευθεί, μόνο εάν επηρεάζονται δυσμενώς τα δικαιώματα και οι ελευθερίες άλλων, δηλαδή της μητέρας, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 4 ΓΚΠΔ. Η απλή άρνηση και εναντίωση της μητέρας για χορήγηση από το Κέντρο των αιτούμενων εγγράφων σε συνδυασμό με την έλλειψη επίκλησης δυσμενούς επίδρασης στα δικαιώματα και τις ελευθερίες της μητέρας, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει πρόσκομμα στην ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης. Εξάλλου, το Κέντρο **στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας, όφειλε να εξετάσει, εάν τίθεται ζήτημα δυσμενούς επίδρασης** στα δικαιώματα και τις ελευθερίες της μητέρας, προκειμένου αιτιολογημένα να μην ικανοποιήσει το υπό κρίση δικαίωμα πρόσβασης. [ΑΠΔΠΧ 4/2020]
- 7. [...] Πρέπει να σημειωθεί ότι εν προκειμένω, ο καταγγέλλων ζήτησε τα σχετικά παραστατικά ως αφορώντα τη φοίτηση του ανήλικου τέκνου του στο ΚΔΑΠ, ασκώντας δηλαδή το δικαίωμα πρόσβασης στο πλαίσιο άσκησης της γονικής μέριμνας, για λογαριασμό του τέκνου, και χωρίς να χρειάζεται να επικαλεστεί το λόγο για τον οποίο αιτείται τα σχετικά έγγραφα. Εφόσον το ΚΔΑΠ ισχυρίζεται ότι πρόκειται για έγγραφα που περιέχουν (και) προσωπικά δεδομένα τρίτου (ήτοι της μητέρας του ανηλίκου), **η κρίση για τη δυνατότητα χορήγησής τους στον αιτούντα**, ως τρίτο πλέον, εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος θα πρέπει να αποφασίσει για τη νομιμότητα της σχετικής επεξεργασίας, σύμφωνα με τους όρους του άρθ. 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ. Η **σχετική απόφαση του υπευθύνου επεξεργασίας, θετική ή αρνητική**, θα πρέπει να είναι **τεκμηριωμένη στο πλαίσιο της βασικής αρχής της λογοδοσίας** του αρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. [ΑΠΔΠΧ 29/2021]
- 8. Επειδή, στην εξεταζόμενη υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, προκύπτει ότι το Κολλέγιο, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 στοιχ. 7 του ΓΚΠΔ, με το από ... έγγραφό του ικανοποίησε καταρχήν το δικαίωμα διαγραφής του Α, σε απάντηση της από

... εξώδικης δήλωσης – αίτησής του, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρεί. Η Αρχή κρίνει, συγκεκριμένα, ότι συντρέχει νόμιμη περίπτωση εξαίρεσης από το δικαίωμα διαγραφής για τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων του Α που αφορούν στην εργασιακή του σχέση (συμβάσεις εργασίας, έντυπα αναγγελίας πρόσληψης, εκκαθαριστικά μισθοδοσίας κλπ) και τα οποία οφείλει να τηρεί το Κολλέγιο, ως εργοδότης, προεχόντως σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 3 στοιχ. β΄ του ΓΚΠΔ και δευτερευόντως για την τυχόν άσκηση νομικών αξιώσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 17 παρ. 3 στοιχ. ε΄ του ΓΚΠΔ. Και ναι μεν εν προκειμένω, το Κολλέγιο, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, **παρέλειψε να θεμελιώσει τη διατήρηση** των προαναφερόμενων προσωπικών δεδομένων του Α κατά παρέκκλιση του δικαιώματος διαγραφής, στην προαναφερόμενη προέχουσα νομική βάση, **ως όφειλε συμφώνως προς την αρχή της λογοδοσίας** που εισάγεται με το άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ, η παράλειψη, όμως αυτή εν προκειμένω θεραπεύεται λόγω παράλληλης συνδρομής και επίκλησης εκ μέρους του υπευθύνου επεξεργασίας της νομικής βάσης του άρθρου 17 παρ. 3 στοιχ. ε΄ του ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 33/2020](#)]

• 5. Το επιχείρημα της Εγνατίας Οδού ότι η εν λόγω διέλευση δεν καταγράφηκε στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης, λόγω αστοχίας που δύναται να οφείλεται σε διάφορες παραμέτρους δεν μπορεί να αξιολογηθεί. Η Εγνατία Οδός δεν προσδιορίζει τι ακριβώς συνέβη στην συγκεκριμένη περίπτωση ενώ, πλέον, **με βάση την αρχή της λογοδοσίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διερευνά επαρκώς ένα περιστατικό**, ιδίως στο βαθμό που αυτό συνδέεται με άσκηση δικαιώματος του ΓΚΠΔ. Καθώς οι εικόνες που αποθηκεύονται στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης του σταθμού διοδίων περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα, η απώλεια αυτών αποτελεί πλήγμα στην διαθεσιμότητα προσωπικών δεδομένων, η οποία αποτελεί παράμετρο της ασφάλειας της επεξεργασίας. Με δεδομένη την παλαιότητα της καταγραφής του περιστατικού (κατά το έτος ...) δεν είναι σαφές αν κατά το χρόνο της απώλειας της διαθεσιμότητας ήταν σε εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 33 του ΓΚΠΔ για τις παραβιάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος όφειλε να έχει διερευνήσει την ακριβή αιτία του περιστατικού και να έχει δώσει συγκεκριμένη απάντηση στην Αρχή, χωρίς αόριστη αναφορά σε αστοχία. [[ΑΠΔΠΧ 1/2022](#)]

• 12. Περαιτέρω, από τα προσκομιζόμενα έγγραφα και την ακροαματική διαδικασία προκύπτει ότι το αίτημα της καταγγέλλουσας σχετικά με τη χορήγηση ενημέρωσης και αντιγράφων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αφορούσε – μεταξύ άλλων – επί λέξει: *«Οποιαδήποτε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με αφορούν ως πρώην ..., απασχολούμενη στη ... Διεύθυνση, σε οποιοδήποτε φυσικό ή ψηφιακό αρχείο, ανά κατηγορία δεδομένων, είτε αυτά περιλαμβάνονται στον ατομικό φάκελο εργαζομένου (όπως ενδεικτικά πιστοποιητικά, Αξιολογήσεις, Συμφωνητικά, email, αλληλογραφία κ.ο.κ) περιλαμβανομένων και όσων τηρούνται από τον ιατρό εργασίας (πάσης φύσης δεδομένων υγείας), σε οποιοδήποτε φυσικό ή ψηφιακό μέσο, όπως έγγραφα, απόψεις, πιστοποιητικά, συμπεράσματα, προφίλ κ.α.»*. Ως προς το σκέλος του αιτήματος της καταγγέλλουσας που αφορούσε τη χορήγηση σε αυτήν αντίγραφου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την επαγγελματική ηλεκτρονική διεύθυνση της καταγγέλλουσας, στην προκειμένη περίπτωση προκύπτει ότι η καταγγέλλουσα δεν τεκμηρίωσε την αναγκαιότητα πρόσβασης σε συγκεκριμένα μηνύματα του επαγγελματικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ούτε προσδιόρισε σε ποια συγκεκριμένα στοιχεία του επαγγελματικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου επιθυμούσε πρόσβαση και για ποιο ακριβώς λόγο αυτά σχετίζονται με την δίκη που, σύμφωνα με την υπό κρίση καταγγελία, έχει ανοιγεί και εκκρεμεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χ, δεδομένου μάλιστα ότι στην υπό κρίση περίπτωση τα εν λόγω μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν αφορούν μόνο την καταγγέλλουσα αλλά και την καταγγελλόμενη εταιρεία, η οποία ήταν και διαχειριστής του λογαριασμού του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 4 του ΓΚΠΔ *«Το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο που αναφέρεται στην παράγραφο 3 δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των άλλων»*. Μια τέτοια **εξειδίκευση θα ήταν αναγκαία προκειμένου ο υπεύθυνος επεξεργασίας να είναι σε θέση να εξετάσει, στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας, αν τίθεται ζήτημα δυσμενούς επίδρασης** στα δικαιώματα και στις ελευθερίες των άλλων, και συνεπώς αν συντρέχει νόμιμος λόγος μη χορήγησής τους. Δικαιώματα τρίτων που θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να επηρεάζονται είναι προσωπικά δεδομένα των άλλων μερών της επικοινωνίας (αποστολέα – παραλήπτη), τυχόν πληροφορίες προστατευόμενες από τυχόν επαγγελματικό – εμπορικό απόρρητο

κ.ο.κ. Σημειωτέον δε ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η καταγγελλόμενη κάλεσε την καταγγέλλουσα να εξειδικεύσει το αίτημα πρόσβασης κατά το σκέλος που αφορά τυχόν σε προσωπικά δεδομένα που περιέχονται σε απεσταλμένα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς νυν εργαζόμενους, προκειμένου εν συνεχεία να εξετάσουν τη δυνατότητα ικανοποίησής τους υπό το πρίσμα σύγκρουσης ή μη με διατάξεις διασφάλισης επιχειρησιακού απορρήτου καθώς και με δικαιώματα και ελευθερίες τρίτων, εξειδίκευση στην οποία ωστόσο δεν προέβη η καταγγέλλουσα. [ΑΠΔΠΧ 19/2022]

- iii. Το γεγονός ότι η καταγγελλόμενη προβαίνοντας στην επίμαχη επεξεργασία άνευ νομικής βάσης και **αρνούμενη να εξετάσει κατ' ουσίαν τα δικαιώματα της καταγγέλλουσας** ως υποκειμένου των δεδομένων θέτοντας, μάλιστα, **αδικαιολόγητο πρόσκομμα στην άσκηση αυτών**, σύμφωνα με τα αναλυτικώς ως άνω εκτεθέντα, κατά παράβαση της παρ. 2 του άρθρου 12 του ΓΚΠΔ, δεν κατάφερε να αποδείξει ότι συμμορφώθηκε με την αρχή της νόμιμης, αντικειμενικής και διαφανούς επεξεργασίας, **παραβιάζοντας κατά τούτο την αρχή της λογοδοσίας**. [ΑΠΔΠΧ 25/2022]

- 12. Όπως προελέχθη, η ορθότητα και η πληρότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να εκτιμώνται με βάση τον σκοπό για τον οποίο τα δεδομένα συλλέχθηκαν και υφίστανται επεξεργασία. Στην προκειμένη περίπτωση, ο σκοπός επεξεργασίας συνάγεται από το άρθρο 8 του Ν. 344/76 περί ληξιαρχικών πράξεων: «1. Προς βεβαίωσιν της αστικής καταστάσεως του φυσικού προσώπου τηρούνται εις έκαστον ληξιαρχείον βιβλία γεννήσεων, γάμων, θανάτων και εκθέσεων. (...) 3. Εις τα ληξιαρχικά βιβλία καταχωρίζονται αι πράξεις, αι έχουσαι αντικείμενον την βεβαίωσιν γεννήσεων, γάμου ή θανάτου του φυσικού προσώπου, την μεταβολήν του περιεχομένου ή την διόρθωσιν τοιαύτης ληξιαρχικής πράξεως». Επομένως, ενόψει του συγκεκριμένου σκοπού επεξεργασίας (τήρηση ακριβούς αρχείου με προσωπικά δεδομένα πολιτών προς ταυτοποίησή τους και βεβαίωση της αστικής τους κατάστασης, από την οποία γεννώνται δικαιώματα και υποχρεώσεις), προκύπτει ότι η προσθήκη των ως άνω επιπλέον πληροφοριών που αφορούν την διόρθωση είναι αναγκαία προκειμένου να αντανακλάται η σειρά των γεγονότων, ιδίως δε τη στιγμή που το σφάλμα στη συνέχεια

διορθώθηκε, θα πρέπει τόσο η ορθή/διορθωμένη πληροφορία, όσο και η πληροφορία ότι το σφάλμα διορθώθηκε, να συμπεριλαμβάνονται στην ληξιαρχική πράξη γέννησης του καταγγέλλοντα, στο ήδη προβλεφθέν εκ του νόμου πεδίο Μεταβολές/Διορθώσεις, επί τη δηλώσει της αρμοδίου Ληξιάρχου. Και τούτο διότι η αρχή της ακρίβειας στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι αναγκαίο να περιλαμβάνει οποιαδήποτε επιμέρους πληροφορία της διενεργηθείσας διορθώσεως, ώστε αυτή να αντανακλά την σειρά των γεγονότων. Επομένως, το δικαίωμα διόρθωσης που άσκησε ο καταγγέλλων ικανοποιήθηκε μερικώς, δεδομένου ότι το καταγγελλόμενο ναι μεν ανταποκρίθηκε σε αυτό και διόρθωσε το εσφαλμένο προσωπικό δεδομένο, **ωστόσο, δεν προέβη σε καταχώριση αυτής της μεταβολής**, και δεν τήρησε ορισμένη διαδικασία αρχειοθέτησης της διόρθωσης αυτής, ώστε να είναι ευκρινές τόσο στους τρίτους, όσο και στην ίδια την διοίκηση, **ώστε αυτή τηρώντας την αρχή της λογοδοσίας να δύναται να αποδείξει πότε έγινε η διόρθωση αυτή**, από ποιο πρόσωπο, με ποια νομική βάση και για ποιον λόγο, ιδίως δε, όταν- όπως εν προκειμένω- το προηγούμενο (εσφαλμένο) έγγραφο ενδέχεται να έχει κυκλοφορήσει ή κατατεθεί και σε άλλο φορέα ή δημόσια υπηρεσία. [[ΑΠΔΠΧ 29/2022](#)]

• 6. Επειδή η έννοια των προσωπικών δεδομένων απασχόλησε αρκετές φορές, τόσο την Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, όσο και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως, σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) εξέτασε την έννοια των προσωπικών δεδομένων σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης στις πρόσφατες Κατευθυντήριες Γραμμές του για το δικαίωμα Πρόσβασης. Σύμφωνα με το εν λόγω κείμενο, η κρίση για το ποιες πληροφορίες συνιστούν προσωπικά δεδομένα βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, συνεπώς, **οφείλει να αξιολογεί και να δύναται να αναγνωρίζει, ποιες πληροφορίες, από αυτές που επεξεργάζεται σε σχέση με τα υποκείμενα των δεδομένων συνιστούν προσωπικά δεδομένα** των τελευταίων. Αυτή η αξιολόγηση συνδέεται άμεσα και με το δικαίωμα πρόσβασης. Και τούτο, διότι η κρίση του υπευθύνου επεξεργασίας ότι οι πληροφορίες που επεξεργάζεται δεν συνιστούν προσωπικά δεδομένα, εύκολα μπορεί να οδηγήσει στη μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης. Ωστόσο, η εν λόγω κρίση θα πρέπει να βασίζεται **σε ουσιαστική αξιολόγηση και**

τεκμηρίωση εκ μέρους του υπευθύνου στο πλαίσιο της αρχής λογοδοσίας και, ιδίως, στις περιπτώσεις που οι πληροφορίες δεν ταυτοποιούν άμεσα ένα φυσικό πρόσωπο και κατά τούτο, η εν λόγω κρίση μπορεί να είναι δυσχερής. Όταν, όμως, είναι προφανές ότι οι πληροφορίες συνιστούν προσωπικά δεδομένα ενός φυσικού προσώπου, γιατί άμεσα το ταυτοποιούν, πολλώ δε μάλλον, εάν αποτελούν βασικά αναγνωριστικά στοιχεία ταυτότητας του φυσικού προσώπου, όπως είναι για παράδειγμα το ονοματεπώνυμό του, τότε ευχερώς συνάγεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας σκοπίμως αρνείται να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης. Το γεγονός, εξάλλου, ότι ένας υπεύθυνος επεξεργασίας δε δύναται να αξιολογήσει ότι το ονοματεπώνυμο ενός φυσικού προσώπου συνιστά προσωπικό του δεδομένο είναι ιδιαίτερος επιβαρυντικός για τον ίδιο, για τον λόγο ότι εκτός του ότι ρητώς αναφέρεται ως τέτοιο στο ως άνω αναφερόμενο άρθρο 4 του ΓΚΠΔ, επιπροσθέτως, τόσο ο ΓΚΠΔ, όσο και η προηγούμενη Οδηγία 95/46 ΕΕ περιέχουν έναν ιδιαίτερα ευρύ ορισμό για την έννοια των «προσωπικών δεδομένων». Συμπερασματικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να αρνείται να ικανοποιεί το δικαίωμα πρόσβασης περιορίζοντας αδικαιολογήτως τον ορισμό των προσωπικών δεδομένων. Εξάλλου, τέλος, η διαφορετική αντιμετώπιση της άσκησης δικαιώματος σε σχέση με ορισμένους τύπους προσωπικών δεδομένων, η οποία, ωστόσο, δεν έχει προβλεφθεί από τον ΓΚΠΔ, μπορεί να εισαχθεί αποκλειστικά και μόνο με νόμο και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 23 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 32/2022](#)]

- 7. [...] Παρότι δεν είναι σαφές σε ποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 17 παρ. 1 στήριξε ο καταγγέλλων το αίτημά του για διαγραφή των δεδομένων του, η καταγγελλόμενη ως υπεύθυνος επεξεργασίας όφειλε να το εξετάσει και να απαντήσει σε αυτό σύμφωνα με την Πολιτική Διατήρησης και Διαγραφής Δεδομένων που ακολουθεί **και να είναι σε θέση να τεκμηριώσει προς την Αρχή τις ενέργειες στις οποίες προέβη, στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας**. Ως εκ τούτου διαπιστώνεται παράβαση του άρθρου 17 ΓΚΠΔ εκ μέρους της DHL σε συνδυασμό με το άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 40/2022](#)]
- 12. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ενώ ασκήθηκε δικαίωμα εναντίωσης μετά το πρώτο μήνυμα (στις 30-12-2019) δεν διέγραψε τη διεύθυνση ηλεκτρονικού

ταχυδρομείου του καταγγέλλοντα, αλλά τη χρησιμοποίησε ξανά, για αποστολή ευχετήριου μηνύματος στις 16-4-2020. Σύμφωνα με το υπόμνημά του, αυτό οφείλεται σε ανθρώπινο σφάλμα του φυσικού προσώπου το οποίο είχε επιφορτιστεί με την διαδικασία διαγραφής. Γίνεται δεκτό ότι η μέθοδος διαγραφής, λόγω της φύσης της επεξεργασίας, του αριθμού των υποκείμενων των δεδομένων και των λίγων σχετικών αιτημάτων, μπορεί να γίνεται με μη αυτοματοποιημένο τρόπο, άρα η μη ικανοποίηση ενδέχεται να οφείλεται σε ανθρώπινο λάθος. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας βέβαια **δεν παρέχει στοιχεία, όπως οφείλει με βάση την αρχή της λογοδοσίας**, από τα οποία να προκύπτει ότι είχε δοθεί εντολή για τη διαγραφή των δεδομένων, **ώστε να μπορεί να τεκμηριωθεί το ανθρώπινο λάθος, με βάση την αρχή της λογοδοσίας**. Περαιτέρω, σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας όφειλε όχι μόνο να ενεργήσει αλλά και να ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 12 παρ. 3 του ΓΚΠΔ, συνεπώς προκύπτει ότι παραβίασε την εν λόγω διάταξη. [[ΑΠΔΠΧ 48/2022](#)]

- 9. Κατόπιν των ανωτέρω, από τα στοιχεία του φακέλου και κατόπιν της ακροαματικής διαδικασίας, η Αρχή διαπιστώνει εκ μέρους της καταγγελλόμενης Vodafone, ως υπεύθυνου επεξεργασίας: α) παράβαση του άρθρου 15 ΓΚΠΔ, **καθώς δεν απέδειξε (σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας) ότι ικανοποίησε το δικαίωμα πρόσβασης** της καταγγέλλουσας στη ζητηθείσα ηχογραφημένη κλήση, δεδομένου ότι η τελευταία αμφισβήτησε το περιεχόμενο του CD που παρέλαβε και η Vodafone δεν προχώρησε σε οποιαδήποτε ενέργεια σχετικά (π.χ. επανάληψη της αποστολής του ορθού αρχείου). [[ΑΠΔΠΧ 7/2023](#)]

Λογοδοσία και εκτίμηση αντικτύπου

- 8. **Μεταξύ των εργαλείων εκπλήρωσης** της κατ' άρθρο 5 παρ. 2 σε συνδυασμό με τα άρθρα 24 παρ. 1 και 32 ΓΚΠΔ **αρχής της λογοδοσίας**, λαμβάνοντας υπόψη την αιτιολογική σκέψη 83 ΓΚΠΔ, είναι η εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ), η οποία προβλέπεται στο άρθρο 35 του ΓΚΠΔ. Η ΕΑΠΔ επιτρέπει στους υπευθύνους επεξεργασίας να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ όποτε σχεδιάζεται ή υλοποιείται επεξεργασία δεδομένων

με υψηλό κίνδυνο αλλά και να αποδεικνύουν ότι εφαρμόζουν και εν γένει λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης αυτής. [ΑΠΔΠΧ 32/2021]

• 3. Στο άρθρο 35 παρ. 1 του ΓΚΠΔ προβλέπεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση να διενεργήσει, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όταν ένα είδος επεξεργασίας, ιδίως με το χρήση νέων τεχνολογιών και συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές WP 248 αναθ. 01 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (εφεξής «ΕΣΠΔ»), η παραπομπή του άρθρου 35 ΓΚΠΔ στα δικαιώματα και ελευθερίες των φυσικών προσώπων αφορά πρωτίστως τα δικαιώματα προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, ενδέχεται όμως να συμπεριλαμβάνει και άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως την ελευθερία του λόγου, την ελευθερία της σκέψης, την ελευθερία κυκλοφορίας, την απαγόρευση των διακρίσεων, το δικαίωμα στην ελευθερία, την ελευθερία συνειδήσεως και θρησκείας. Κατά συνέπεια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπέχει υποχρέωση διενέργειας εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (εφεξής «ΕΑΠΔ») όταν τίθεται σε υψηλό κίνδυνο οποιοδήποτε εκ των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων από τις σχεδιαζόμενες πράξεις επεξεργασίας. Εξάλλου ο ΓΚΠΔ «(...) σέβεται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις ελευθερίες και αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες (...)» (αιτ. 4 ΓΚΠΔ). **Η ΕΑΠΔ αποτελεί σημαντικό εργαλείο πλήρωσης της υποχρέωσης λογοδοσίας** (κατ' άρθρο 5 παρ. 2 σε συνδυασμό με άρθρα 24 παρ. 1 και 32 ΓΚΠΔ) που βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας αφενός να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ, αφετέρου, να αποδεικνύει ανά πάσα στιγμή την ανωτέρω συμμόρφωσή του, καθώς τον συνδράμει στην

διαχείριση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων και στην λήψη αποφάσεων για την επεξεργασία. [ΑΠΔΠΧ 60/2021]²¹

• 16. Επειδή, τέλος, βασικό εργαλείο λογοδοσίας του υπευθύνου επεξεργασίας για την συμμόρφωσή του με τις υποχρεώσεις που καθιερώνει ο ΓΚΠΔ μέσω της υιοθέτησης κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπιση κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων κατ' άρθρο 24 ΓΚΠΔ, συνιστά η μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων προστασίας δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 35 ΓΚΠΔ. [ΑΠΔΠΧ 41/2022]

Λογοδοσία και αρχείο δραστηριοτήτων

• 9. Δεν τηρήθηκε η αρχή της λογοδοσίας όσον αφορά την τεκμηρίωση μέσω της τήρησης αρχείων δραστηριοτήτων, κατά παράβαση των άρθρων 5 παρ. 2 και του άρθρου 30 του ΓΚΠΔ. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν τηρούσε αρχεία δραστηριοτήτων για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, τα προσκόμισε μόνο μετά την ακρόαση. [ΑΠΔΠΧ 50/2022]

Λογοδοσία και εκτελών την επεξεργασία

• 17. Ο Δήμος Παλλήνης προσκόμισε στην Αρχή την υπ' αριθμ. 124/2021 Απόφαση – Ορθή Επανάληψη - του Δημοτικού Συμβουλίου με θέμα Λήψη απόφασης για τροποποίηση της σύμβασης με τίτλο: «Δαπάνη Φύλαξης Δημοτικών Εγκαταστάσεων και Δημοτικών Κτιρίων Δήμου Παλλήνης» καθώς και αντίγραφο της από 26-06-2020 σύμβασης επεξεργασίας δεδομένων μεταξύ αυτού και της εκτελούσας την επεξεργασία εταιρείας. **Με βάση την αρχή της λογοδοσίας, ο Δήμος Παλλήνης φέρει το βάρος της απόδειξης ότι η ως άνω σύμβαση πληροί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 28 ΓΚΠΔ.** [ΑΠΔΠΧ 60/2021]

• 22. Οι δύο εταιρείες υποστηρίζουν ότι δρουν από κοινού μεν ως προς τα συστήματα, αλλά ανεξάρτητα η κάθε μία. Το μοντέλο αυτό λειτουργίας, στο οποίο

---

²¹ Επίσης ΑΠΔΠΧ 5/2022

η συνεργασία των εταιρειών είναι μη καταγεγραμμένη, τουλάχιστον σε σχέση με τα μέτρα ασφάλειας, **δεν είναι σύμφωνο με την αρχή της λογοδοσίας** του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ. Και τούτο γιατί δεν προκύπτει ποιος από τους συνεργαζόμενους φορείς έχει την ευθύνη για την επιλογή των ουσιωδών μέσων της επεξεργασίας, και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατό να αποδειχθεί η συμμόρφωση των φορέων σε σχέση με την τήρηση της αρχής της ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 5 παρ. 1 εδάφ. στ του ΓΚΠΔ. Η συνεργασία των δύο φορέων και η κατανομή των αρμοδιοτήτων τους θα έπρεπε να βασίζεται είτε σε συμφωνία με βάση το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ σε περίπτωση από κοινού ευθύνης είτε σε σύμβαση ή άλλη νομική πράξη με βάση το άρθρο 28 σε περίπτωση ανάθεσης επεξεργασίας. Όπως προέκυψε κατά την ακρόαση των δύο εταιρειών, τέτοιες συμφωνίες δεν υπάρχουν. [\[ΑΠΔΠΧ 4/2022\]](#)

- 9. [...] Θα πρέπει να επισημανθεί, ότι **σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή της λογοδοσίας (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ), ο υπεύθυνος επεξεργασίας όφειλε να γνωρίζει τον ακριβή ρόλο των εμπλεκόμενων μερών** και να είναι σε θέση να τεκμηριώσει τη νομιμότητα των ενεργειών που έχουν αναλάβει να πραγματοποιούν, πριν την έναρξη της επεξεργασίας. Για το λόγο αυτό διαπιστώνεται εκ μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας **παράβαση της αρχής της λογοδοσίας όσον αφορά το ρόλο** της τρίτης εταιρείας IntelliSolutions Information Services S.A., ενώ, προς το σκοπό της συμμόρφωσης με τις επιταγές του ΓΚΠΔ, θα πρέπει να διευκρινιστεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, εάν η εν λόγω τρίτη εταιρεία εκτελεί επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων για λογαριασμό του και, εφόσον χρειάζεται, να τροποποιηθεί κατάλληλα το κείμενο της μεταξύ τους σύμβασης ή/και το κείμενο ενημέρωσης των υποκειμένων. [\[ΑΠΔΠΧ 57/2022\]](#)

Λογοδοσία και DPO

- 22. Αναφορικά με το γεγονός ότι έχει οριστεί από το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος, το οποίο ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά τα προεκτεθέντα ένας (1) Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ) για όλες ανεξαιρέτως τις υπηρεσίες και αρμοδιότητες του Αρχηγείου και των

εποπτευόμενων υπηρεσιών και μονάδων του, η Αρχή διαπιστώνει ότι ναι μεν κατ' άρ. 37 παρ. 3 ΓΚΠΔ συνδ. 6 παρ. 2 ν. 4624/2019 εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι δημόσια αρχή ή δημόσιος φορέας, είναι δυνατός ο ορισμός ενός μόνο ΥΠΔ, πλην όμως λαμβάνεται υπόψη η οργανωτική δομή και το μέγεθός του. Στην προκειμένη περίπτωση, προέκυψε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας **δεν διασφάλισε ότι ο μοναδικός ΥΠΔ επαρκεί και έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει δεόντως και εγκαίρως** κατ' άρ. 38 παρ. 1 ΓΚΠΔ συνδ. 7 παρ. 1 ν. 4624/2019 σε όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ώστε να ασκεί τα κατ' άρ. 39 παρ. 1 ΓΚΠΔ συνδ. 8 ν. 4624/2019 καθήκοντά του, **ανάμεσα στα οποία και εκείνο που αφορά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ και τον ν. 4624/2019 συμπεριλαμβανομένων της λογοδοσίας και των σχετικών (εσωτερικών) ελέγχων** κατ' άρ. 39 παρ. 1 εδ. β' ΓΚΠΔ συνδ. 8 παρ. 1 εδ. β' ν. 4624/2019.

[...] Το γεγονός ότι, **ενώ ο ΥΠΔ συνιστά βασικό εργαλείο λογοδοσίας**, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν τον αξιοποίησε προκειμένου να επιτύχει την απαιτούμενη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ και το ν. 4624/2019. [[ΑΠΔΠΧ 24/2022](#)]

Λογοδοσία και πρόσβαση από ερευνητή

- 4. Συγκεκριμένα, αναφορικά με τα όσα σημειώνονται στην υπό κρίση αίτηση (θεραπείας) για την αρμοδιότητα Αρχής, ο ΓΚΠΔ προβλέπει, καταρχήν, τεκμήριο συμβατότητας για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας (καθώς η περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων για τους σκοπούς αυτούς δεν θεωρείται ασύμβατη με τους αρχικούς σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν τα δεδομένα) αλλά **ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, βάσει της αρχής της λογοδοσίας** (άρθρο 5 παρ. 2 και 24 του ΓΚΠΔ), **να εξετάσει μόνος του τη δυνατότητά του να επιτρέψει σε κάποιον να έχει πρόσβαση στο αρχείο του** ή να συλλέξει πρωτογενώς δεδομένα για ερευνητικούς, ή στατιστικούς σκοπούς, ενώ η Αρχή δεν έχει πλέον αρμοδιότητα να εκδίδει άδεια προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας προκειμένου να χορηγήσει

δεδομένα σε ερευνητή ή να συλλέξει πρωτογενώς ευαίσθητα δεδομένα για ιστορικούς ή επιστημονικούς σκοπούς.

[ΑΠΔΠΧ 26/2023]

Λογοδοσία και διαβίβαση δεδομένων

• 20. Στο άρθρο 46 του ΓΚΠΔ ορίζεται ότι «1. Ελλείψει απόφασης δυνάμει του άρθρου 45 παράγραφος 3, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία μπορεί να διαβιβάσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό μόνο εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία έχει παράσχει κατάλληλες εγγυήσεις και υπό την προϋπόθεση ότι υφίστανται εκτελεστά δικαιώματα και αποτελεσματικά ένδικα μέσα για τα υποκείμενα των δεδομένων. 2. Οι κατάλληλες εγγυήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να προβλέπονται, χωρίς να απαιτείται ειδική άδεια εποπτικής αρχής, μέσω: (...) β) δεσμευτικών εταιρικών κανόνων σύμφωνα με το άρθρο 47, γ) τυποποιημένων ρητρών προστασίας δεδομένων που εκδίδονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2, (...)».

Στην πρόσφατη απόφασή του C-311/18 (Schrems II), το ΔΕΕ επεσήμανε ότι η παραπάνω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 44 του ΓΚΠΔ, το οποίο αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι το επίπεδο προστασίας των προσωπικών δεδομένων που εγγυάται ο ΓΚΠΔ, δεν υπονομεύεται, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία αυτά διαβιβάζονται και ανεξάρτητα από τη διάταξη με βάση την οποία πραγματοποιείται η διαβίβαση. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το επίπεδο προστασίας σε τρίτες χώρες δεν χρειάζεται να είναι πανομοιότυπο με αυτό εντός του ΕΟΧ αλλά ουσιαστικά ισοδύναμο.

Οι τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες, ως εργαλείο διαβίβασης, έχουν σκοπό να παρέχουν στους εγκατεστημένους εντός ΕΕ εξαγωγείς δεδομένων συμβατικές εγγυήσεις που εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε όλες τις τρίτες χώρες. Ωστόσο, όπως τόνισε το Δικαστήριο, λόγω του εγγενούς συμβατικού τους χαρακτήρα, οι τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες δεσμεύουν τα συμβαλλόμενα μέρη και όχι τις αρχές της τρίτης χώρας και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να απαιτείται η λήψη

συμπληρωματικών μέτρων, προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση του απαιτούμενου από δίκαιο της ΕΕ επιπέδου προστασίας. Το Δικαστήριο αναφέρει περαιτέρω ότι οι εξαγωγείς δεδομένων (υπεύθυνοι ή εκτελούντες την επεξεργασία), είναι υπεύθυνοι να ελέγχουν, κατά περίπτωση και, όπου απαιτείται, σε συνεργασία με τον εισαγωγέα στην τρίτη χώρα, εάν η νομοθεσία της τρίτης χώρας επηρεάζει την αποτελεσματικότητα των κατάλληλων διασφαλίσεων που παρέχονται από τα εργαλεία διαβίβασης του άρθρου 46 ΓΚΠΔ. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η νομοθεσία της τρίτης χώρας δεν εξασφαλίζει την απαιτούμενη από το δίκαιο της ΕΕ προστασία των διαβιβαζόμενων προσωπικών δεδομένων, το Δικαστήριο αφήνει ανοικτή τη δυνατότητα στους εξαγωγείς δεδομένων να εφαρμόσουν συμπληρωματικά μέτρα τα οποία εξασφαλίζουν το επίπεδο προστασίας που απαιτείται από το δίκαιο της ΕΕ. Οι εξαγωγείς θα πρέπει να προσδιορίζουν τα μέτρα αυτά κατά περίπτωση. **Αυτό συνάδει με την αρχή της λογοδοσίας** του άρθρου 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ. [ΑΠΔΠΧ 50/2021]

Η τεκμηρίωση ενώπιον της Αρχής δεν υποκαθιστά την υποχρέωση λογοδοσίας

- Η εταιρία ουδέποτε προσκόμισε σχετική έγγραφη εσωτερική τεκμηρίωση, ούτε στα υπομνήματά της εξήγησε (**χωρίς αυτό να υποκαθιστά την υποχρέωση λογοδοσίας ή να θεραπεύει τη σχετική πλημμέλεια**) τους λόγους για τους οποίους, προς επίτευξη των αναφερομένων από την ίδια σκοπών επεξεργασίας, εφάρμοσε κατ' αρχήν τη νομική βάση της συγκατάθεσης (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. α' ΓΚΠΔ) και εν συνεχεία δήλωσε ότι προτίθεται να την εγκαταλείψει και να εφαρμόσει μόνο τη νομική βάση της εκτέλεσης της σύμβασης (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. β' ΓΚΠΔ), ενώ, όπως ήδη έκρινε ανωτέρω η Αρχή, εφαρμογής τυγχάνουν και οι νομικές βάσεις των άρθρων 6 παρ. 1 εδ. γ' και στ' ΓΚΠΔ, τηρουμένων των κατ' ιδίαν προϋποθέσεων. Η εταιρία όφειλε στο πλαίσιο της εσωτερικής συμμόρφωσης, προ της έναρξης της επεξεργασίας, να εξετάσει την τήρηση των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με τις νομικές βάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ και εφόσον έκρινε ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής

τους, να επιλέξει τις κατάλληλες νομικές βάσεις για τους αντίστοιχους σκοπούς επεξεργασίας. Με δεδομένο δε ότι η εταιρία επέλεξε τη νομική βάση της συγκατάθεσης, όφειλε σύμφωνα με τα προεκτεθέντα (βλ. παρ.14) να έχει προηγουμένως εξετάσει και αποκλείσει την εφαρμογή των λοιπών νομικών βάσεων, τεκμηριώνοντας και τους σχετικούς λόγους της επιλογής αυτής, ώστε η Αρχή να έχει τη δυνατότητα ελέγχου της ορθότητας της επιλογής αυτής. Επομένως, η εταιρία, **κατά τούτο, παραβίασε την αρχή της λογοδοσίας.** [...]

Απόδειξη της εσωτερικής τεκμηρίωσης της συμμόρφωσης **δεν συνιστά εν προκειμένω η μεταγενέστερη παροχή εξηγήσεων μέσω υπομνήματος** προς την Αρχή στο πλαίσιο του συναφούς διοικητικού ελέγχου, όπου δεν περιλαμβάνονταν βεβαίως σχετική λογοδοσία, αλλά επιχειρηματολογία αιτιολόγησης της σχετικής επιλογής, ούτε όμως θεραπεύει την παραβίαση της αρχής της λογοδοσίας. [ΑΠΔΠΧ 26/2019]

Ο έλεγχος των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας

• 15. Ο εργοδότης ασκώντας το διευθυντικό του δικαίωμα, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση της τήρησης των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ και επί τη βάσει προβλεπόμενων προ της επεξεργασίας συγκεκριμένων διαδικασιών και εγγυήσεων **στο πλαίσιο της οργάνωσης της εσωτερικής συμμόρφωσης σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας**, δικαιούται να ασκεί έλεγχο επί των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας που παρέχει στους εργαζόμενους για την εργασία τους, εφόσον η συναφής επεξεργασία, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων του εργαζομένου, χωρίς να θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτού κατ' αρ. 6 παρ. 1 εδ. στ' ΓΚΠΔ, και αφού έχει ενημερωθεί έστω και για την δυνατότητα συναφούς ελέγχου (βλ. αναλυτικά ΑΠΔΠΧ 34/2018 και αρ. 17 παρ. 19 σχεδίου εφαρμοστικού νόμου ΓΚΠΔ υπό δημόσια διαβούλευση). [ΑΠΔΠΧ 26/2019]²²

²² Επίσης ΑΠΔΠΧ 43/2019, 44/2019

• Ενόψει των ανωτέρω, αναφορικά με την πρώτη καταγγελία, από το σύνολο του φακέλου και την ακροαματική διαδικασία, προκύπτει ότι το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος είναι υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας μέσω του κοινόχρηστου ηλεκτρονικού υπολογιστή που χειρίζονται οι εργαζόμενοι στις διευθύνσεις/μονάδες που υπάγονται σε αυτό για την επίτευξη των σκοπών επεξεργασίας που συνδέεται με την αποστολή του Πυροσβεστικού Σώματος. Η επεξεργασία αυτή είναι αυτοματοποιημένη και περιλαμβάνει προσωπικά δεδομένα τόσο των εργαζομένων, όσο και πολιτών και πραγματοποιείται αφενός για τους πρώτους στο πλαίσιο της εργασιακής σχέσης και αφετέρου για τους πολίτες για την εκπλήρωση καθήκοντος του υπευθύνου επεξεργασίας προς το δημόσιο συμφέρον. Προκύπτει, όμως, ότι η εν λόγω επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη με τη νομοθεσία προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και δη με τον ΓΚΠΔ και τον ν. 4624/2019, καθώς δεν έχουν ληφθεί τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την εφαρμογή του εν λόγω πλαισίου, κατ'άρ. 5, 24 παρ. 1, 2 του ΓΚΠΔ, και για τη διασφάλιση του καταλλήλου επίπεδου ασφάλειας έναντι των κινδύνων, κατ'άρ. 32 παρ. 1, 2 του ΓΚΠΔ. Η παντελής έλλειψη πολιτικών και διαδικασιών, περιλαμβανομένων πολιτικών ασφαλείας και Κανονισμού για την ορθή χρήση και τη λειτουργία του εξοπλισμού και του δικτύου πληροφορικής και επικοινωνιών από τους εργαζόμενους καθιστά κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που λαμβάνει χώρα μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή ως αντίθετη προς τα άρθρα 5, 24 παρ. 1, 2, 32 παρ. 1, 2 ΓΚΠΔ, παραβιάζοντας τις αρχές της νομιμότητας και της διαφάνειας κατ'άρ. 5 παρ. 1 εδ. α' ΓΚΠΔ, καθώς και της ασφάλειας σύμφωνα με το εδάφιο στ' της ίδιας διάταξης λόγω έλλειψης πολιτικών ασφαλείας **συνδυαστικά προς την αρχή της λογοδοσίας** κατ'άρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. [[ΑΠΔΠΧ 24/2022](#)]

Οι υποχρεώσεις συμμόρφωσης του υπευθύνου επεξεργασίας δεν μεταφέρονται στα υποκείμενα

• 18. [...] ii. Με το ίδιο Παράρτημα 1, ζητείται δια της υπογραφής του από τους εργαζόμενους, η από μέρους τους αναγνώριση ότι τα παρεχόμενα από τους ίδιους

δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προς την εταιρία «[...] συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες της σχέσης απασχόλησης και οργάνωσης της εργασίας, καθώς επίσης και ότι τα Προσωπικά Δεδομένα που έθεσε υπόψη της Εταιρίας είναι συναφή και πρόσφορα στο πλαίσιο της σχέσης απασχόλησης και της οργάνωσης της εργασίας...», δηλαδή **οι υποχρεώσεις συμμόρφωσης** του υπευθύνου επεξεργασίας προς τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατ' αρ. 5 παρ. 2, 24 παρ. 1 και 32 ΓΚΠΔ (**αρχή της λογοδοσίας**) **εσφαλμένα μεταφέρονται και βαρύνουν τα υποκείμενα των δεδομένων**. Αντιθέτως, συνιστά υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να επιλέξει ο ίδιος προς επεξεργασία μόνον όσα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία κατ' αρ. 5 παρ. 1 εδ. γ' ΓΚΠΔ (αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων). [...]

24. [...] Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε στην υπ' αρ. 18 ii σκέψη της παρούσας η εταιρία **μετέφερε και βάρυνε τους εργαζόμενους με την υποχρέωση λογοδοσίας**, με την οποία η ίδια ήταν επιφορτισμένη σε εκείνη την περίπτωση, κατά παράβαση του άρθρου 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ. Ειδικότερα, η εταιρία ζήτησε από τους εργαζόμενους να υπογράψουν στο Παράρτημα Ι ότι «αναγνωρίζουν»: πρώτον, ότι η συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τους γίνεται «για σκοπούς που συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες της σχέσης απασχόλησης και οργάνωσης της εργασίας», ενώ όφειλε η ίδια να προσδιορίσει από μόνη της και ανεξαρτήτως της από μέρους των εργαζομένων «αναγνώρισης» ή μη, τη νομιμότητα των σκοπών επεξεργασίας και όχι να μεταθέσει το σχετικό βάρος στα υποκείμενα των δεδομένων. δεύτερον, ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έθεσαν «υπόψη της Εταιρίας είναι συναφή και πρόσφορα στο πλαίσιο της σχέσης απασχόλησης και της οργάνωσης της εργασίας...», ενώ όφειλε η ίδια να επιλέξει προς επεξεργασία από μόνη της και ανεξαρτήτως της από μέρους των εργαζομένων «αναγνώρισης» ή μη, μόνον όσα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας, κατ' αρ. 5 παρ. 1 εδ. γ' ΓΚΠΔ (αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων). Εξάλλου, τα υποκείμενα των δεδομένων δεν

έχουν συνήθως ειδικές γνώσεις ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του ΓΚΠΔ, ώστε να κρίνουν εάν η επεξεργασία των συναφών δεδομένων είναι σύμφωνη με την αρχή της ελαχιστοποίησής τους. Με τον τρόπο αυτό, η εταιρία **μετέθεσε το βάρος λογοδοσίας ως προς την εφαρμογή της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων στα υποκείμενα**, ενώ όφειλε η ίδια στο πλαίσιο της εσωτερικής οργάνωσης και συμμόρφωσης να αξιολογήσει από μόνη της ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι συναφή και πρόσφορα προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό επεξεργασίας, δοθέντος και του ότι η εταιρία ζητά από τους εργαζόμενους τα στοιχεία (δεδομένα) που της είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών της. Σε αντίθετη περίπτωση, οι εργαζόμενοι θα προσκόμιζαν όποια στοιχεία (δεδομένα) επιθυμούσαν οι ίδιοι ή ακόμη και κανένα στοιχείο (δεδομένο).

Εν όψει των ανωτέρω και συνδυαστικά προς τη δήλωση της εταιρίας στο μετ' ακρόαση υπόμνημά της προς την Αρχή σύμφωνα με την οποία: *«[...] αντιμέτωποι με το (ακόμη) νέο και εξειδικευμένο δίκαιο της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, υιοθετήσαμε συντηρητική προσέγγιση και, αποβλέποντας στη μέγιστη δυνατή διασφάλισή μας, αλλά και προκειμένου να μην διακινδυνεύσουμε ούτε καν να θεωρηθεί ότι ενδεχομένως να παραβιάζουμε δικαίωμα μισθωτού μας, ζητήσαμε και τη συναίνεση του προσωπικού μας»* (αρ. πρωτ. ΑΠΔΠΧ 365/18-01-2019), προκύπτει ότι η εταιρία θεώρησε εσφαλμένα ότι με την υπογραφή από τα υποκείμενα των δεδομένων των προβλέψεων που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι «απαλλάσσεται κάθε ευθύνης», την στιγμή κατά την οποία μάλιστα, οι εργαζόμενοι δεν έχουν συνήθως, όπως προαναφέρθηκε, τις ειδικές γνώσεις προκειμένου να προβούν σε έλεγχο νομιμότητας τήρησης των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ, με τον οποίο βαρύνεται κατ' αρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Επομένως, η εταιρία και στην περίπτωση αυτή, παραβίασε την αρχή της λογοδοσίας. [\[ΑΠΔΠΧ 26/2019\]](#)

Σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με τη νομιμότητα της επεξεργασίας η λογοδοσία υποχρεώνει σε άρση αυτών άλλως σε αποχή από την επεξεργασία

• 21. [...] Πέραν όσων προαναφέρθηκαν, θα πρέπει να επισημανθεί συμπληρωματικά ότι, **σε περίπτωση κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει αμφιβολίες για τη νομιμότητα** της επεξεργασίας, οφείλει σύμφωνα με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ και ιδίως με βάση τις αρχές του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ **και την υποχρέωση λογοδοσίας** κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, να άρει αυτές προ της επεξεργασίας ή να απέχει από την επεξεργασία μέχρι την άρση των αμφιβολιών. [ΑΠΔΠΧ 26/2019]

Η λογοδοσία στη βιντεοεπιτήρηση

• Η εγκατάσταση και λειτουργία του σχετικού συστήματος είναι νόμιμη, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις των άρθρων 5 (γενικές αρχές) και 6 (νόμιμη βάση) ΓΚΠΔ καθώς και της Οδηγίας 1/2011 ΑΠΔΠΧ, τη συναφή δε υποχρέωση απόδειξης της νομιμότητας φέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατ' εφαρμογή της αρχής της λογοδοσίας στο πλαίσιο της εσωτερικής συμμόρφωσης και τεκμηρίωσης αυτής, η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο προ της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος.²³ [...]

Κάθε ελεγχόμενη εταιρία υποχρεούται **στο πλαίσιο της αρχής της λογοδοσίας να αποδείξει κατ' αρχήν τη νομιμότητα εγκατάστασης και λειτουργίας** του συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Κρίσιμο στοιχείο συνιστά ο χρόνος εγκατάστασης του συστήματος, καθώς εάν έχει εγκατασταθεί και λειτουργήσει προ της 25ης -5- 2018 θα πρέπει να έχει γνωστοποιηθεί στην Αρχή σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 Οδηγίας 1/2011 ΑΠΔΠΧ σε συνδυασμό με το άρθρο 6 ν. 2472/1997, σε περίπτωση δε που η επεξεργασία αφορούσε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα απαιτείτο άδεια της Αρχής κατ' άρθ. 7 παρ. 2 ν. 2472/1997. Στην προκειμένη περίπτωση, η ελεγχόμενη εταιρία κατά παράβαση της αρχής της λογοδοσίας απέτυχε να αποδείξει τη νομιμότητα της εγκατάστασης και

²³ Επίσης ΑΠΔΠΧ 30/2020, Πρ.ΑΠΔΠΧ 4/2022, Πρ.ΑΠΔΠΧ 1/2023

λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, καθώς κατ' αρχήν **δεν προσκόμισε παραστατικά (π.χ. τιμολόγια, αποδείξεις) ή άλλα έγγραφα (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις εγκαταστάτη)** από τα οποία να αποδεικνύεται ο χρόνος αγοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος, επιπλέον δε, απέφυγε στα υπομνήματά της να προσδιορίσει τον χρόνο εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος, από τα οποία θα προέκυπτε η υποχρέωση γνωστοποίησης ή μη στην Αρχή της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος υπό το κράτος του ν. 2472/1997.

Επίσης, η ελεγχόμενη εταιρία δεν παρείχε πληροφορίες για τον αριθμό καμερών που περιλαμβάνει το σύστημα, για τις τεχνικές δυνατότητές τους, για τον τρόπο καταγραφής και διατήρησης του υλικού καταγραφής, ούτε για τα ακριβή σημεία όπου έχουν τοποθετηθεί οι κάμερες, ενώ δεν προσκόμισε οποιοδήποτε σχετικό αποδεικτικό στοιχείο. [...]

Συνακόλουθα, η ελεγχόμενη εταιρία λειτούργησε παράνομα σύστημα βιντεοεπιτήρησης, καθώς **δεν προέβη σε εσωτερική τεκμηρίωση της νομιμότητας της σχετικής λειτουργίας** σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας κατ' άρθ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ και για τον λόγο αυτό **δεν έθεσε υπόψη της Αρχής συναφή έγγραφο τεκμηρίωση** της νόμιμης λειτουργίας του συστήματος κατ' άρθ. 5 και 6 ΓΚΠΔ, αλλά και της Οδηγίας 1/2011 ΑΠΔΠΧ, ούτε όμως στις προσκομισθείσες εταιρικές πολιτικές ή κανονισμό εργαζομένων περιλαμβάνεται η οποιαδήποτε σχετική πρόβλεψη, ώστε να αποδεικνύεται η τήρηση των άρθρων 5 και 6 ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Οδηγίας 1/2011 ΑΠΔΠΧ.

Με δεδομένο ότι συνολικά η εγκατάσταση και η λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης μέχρι σήμερα παραβίασε κατ' άρθ. 5 παρ. 1 εδ. α' ΓΚΠΔ την αρχή της νομιμότητας **καθώς και την αρχή της λογοδοσίας** κατ' άρθ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, παρέλκει η εξέταση των λοιπών αρχών επεξεργασίας του ίδιου άρθρου, της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας καθώς και της εξέτασης της εφαρμογής της κατάλληλης νομικής βάσης κατ' άρθ. 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Οδηγίας 1/2011 ΑΠΔΠΧ. [[ΑΠΔΠΧ 43/2019](#)]

- 23. Συνακόλουθα, ο καταγγελλόμενος δεν προέβη σε τεκμηρίωση της νομιμότητας της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος

βιντεοεπιτήρησης σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας κατ' άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ και δεν έθεσε υπόψη της Αρχής για το σκοπό αυτό συναφή έγγραφη τεκμηρίωση της νόμιμης λειτουργίας του συστήματος κατ' άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ, αλλά και της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής. Διαπιστώνεται, μάλιστα, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, ότι ο καταγγελλόμενος εγκατέστησε και λειτούργησε παράνομα σύστημα βιντεοεπιτήρησης και ότι συνολικά η εγκατάσταση και η λειτουργία του συστήματος αυτού παραβίασε κατ' άρθρο 5 παρ. 1 εδ. α' του ΓΚΠΔ την αρχή της νομιμότητας, της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας, ενόψει και της αρχής της λογοδοσίας κατ' άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, παρέλκει η εξέταση των λοιπών αρχών επεξεργασίας του ίδιου άρθρου, της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας καθώς και της εξέτασης της εφαρμογής της κατάλληλης νομικής βάσης κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής. [\[ΑΠΔΠΧ 30/2020\]](#)

- 19. Τέλος, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η καταγγελλόμενη εταιρία, ως υπεύθυνη επεξεργασίας δεν προσκόμισε στο πλαίσιο της υποχρέωσης τήρησης της αρχής της λογοδοσίας κατ' άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ έγγραφη τεκμηρίωση της συμμόρφωσής της προς τους κανόνες και τις αρχές που απορρέουν από τα άρθρα 5 και 6 ΓΚΠΔ αλλά και από την Οδηγία 1/2011 της Αρχής (π.χ. εσωτερική αξιολόγηση της αναγκαιότητας και νομιμότητάς της εγκατάστασης του συστήματος αλλά και των κατ' ιδίαν καμερών, πολιτική λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης, πολιτική ασφαλείας προσωπικών δεδομένων), ούτε όμως διέθετε και έθεσε υπόψη των εργαζομένων αλλά και κάθε εισερχόμενου ή εξερχόμενου προσώπου στην εμβέλεια του συστήματος, αναλυτική ενημέρωση για τη λειτουργία του συστήματος και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Σε καμία δε περίπτωση, οι αναρτημένες πινακίδες προειδοποίησης λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης ή οι βεβαιώσεις του εγκαταστάτη του συστήματος που απεστάλησαν στην Αρχή στο πλαίσιο του ελέγχου δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τις προαναφερόμενες απαιτήσεις συμμόρφωσης. [\[ΑΠΔΠΧ 23/2021\]](#)

- 12. Θα πρέπει δε να επισημανθεί ότι ενώ ο ΟΛΗ επικαλείται ότι σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο της εταιρίας που υποστηρίζει τις κάμερες, τα δεδομένα εικόνας

διατηρούνται στο σύστημα για έξι (6) ημέρες και μετά διαγράφονται, εν τούτοις, ουδέποτε το προσκόμισε ενώπιον της Αρχής, ούτε όμως προσκόμισε σχετική τεκμηρίωση της νομιμότητας λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε σχέση με τον χρόνο διατήρησης των δεδομένων π.χ. με την προσκόμιση αντίστοιχης Πολιτικής Εγκατάστασης και Λειτουργίας Συστήματος Βιντεοεπιτήρησης ή Πολιτικής Διατήρησης Προσωπικών Δεδομένων κατ'άρ. 24 ΓΚΠΔ, στο πλαίσιο της τήρησης των αρχών της επεξεργασίας κατ'άρ. 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ (ιδίως της περ. γ' και ε'), **όπως οφείλει κατ'άρ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ με βάση την υποχρέωση λογοδοσίας του** ως υπευθύνου επεξεργασίας, χωρίς να χρειάζεται να ζητηθεί από την Αρχή (βλ. ΑΠΔ 43/2019 σκ. 6). [[ΑΠΔΠΧ 61/2021](#)]

• 5. Το επιχείρημα της Εγνατίας Οδού ότι η εν λόγω διέλευση δεν καταγράφηκε στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης, λόγω αστοχίας που δύναται να οφείλεται σε διάφορες παραμέτρους δεν μπορεί να αξιολογηθεί. Η Εγνατία Οδός δεν προσδιορίζει τι ακριβώς συνέβη στην συγκεκριμένη περίπτωση ενώ, πλέον, **με βάση την αρχή της λογοδοσίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διερευνά επαρκώς ένα περιστατικό**, ιδίως στο βαθμό που αυτό συνδέεται με άσκηση δικαιώματος του ΓΚΠΔ. Καθώς οι εικόνες που αποθηκεύονται στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης του σταθμού διοδίων περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα, η απώλεια αυτών αποτελεί πλήγμα στην διαθεσιμότητα προσωπικών δεδομένων, η οποία αποτελεί παράμετρο της ασφάλειας της επεξεργασίας. Με δεδομένη την παλαιότητα της καταγραφής του περιστατικού (κατά το έτος ...) δεν είναι σαφές αν κατά το χρόνο της απώλειας της διαθεσιμότητας ήταν σε εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 33 του ΓΚΠΔ για τις παραβιάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος όφειλε να έχει διερευνήσει την ακριβή αιτία του περιστατικού και να έχει δώσει συγκεκριμένη απάντηση στην Αρχή, χωρίς αόριστη αναφορά σε αστοχία. [[ΑΠΔΠΧ 1/2022](#)]

• 7. Η ενημέρωση γονέων και εργαζομένων σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος υπήρξε ελλιπής, διότι κατά δήλωση του υπευθύνου επεξεργασίας γινόταν προφορικά, κατά παράβαση των άρθρων 5 παρ. 1 εδ. α και των άρθρων 12 και 13 και 5 παρ. 2 εδ. β του ΓΚΠΔ, διότι ο καταγγελλόμενος δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι γινόταν τέτοια προφορική ενημέρωση και ακόμα κι αν γίνει

δεκτό ότι γινόταν προφορική ενημέρωση, αυτή δεν καλύπτει κάθε κατηγορία υποκειμένων, ιδίως τα παιδιά, τους εργαζόμενους και τους προσερχόμενους στο χώρο, **μη ικανοποιώντας τις απαιτήσεις διαφάνειας και λογοδοσίας.**

[ΑΠΔΠΧ 50/2022]

• 8. [...] Περαιτέρω, ο καταγγελλόμενος, παρά την υποχρέωση λογοδοσίας που τον βαρύνει και απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, απέτυχε να αποδείξει τη νομιμότητα της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης καθώς το σύστημα βιντεοεπιτήρησης φαίνεται πως έχει εγκατασταθεί κατόπιν ατομικής απόφασης χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη στον κανονισμό της πολυκατοικίας ή σύμφωνη γνώμη των 2/3 των ενοίκων. Ενόψει των ανωτέρω, δεν μπορεί να εφαρμοστεί κάποια από τις νομικές βάσεις του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ, και ιδίως η παρ. 1 στ' του εν λόγω άρθρου, καθώς τα συμφέροντα του καταγγελλόμενου δεν υπερισχύουν των συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων.

[Πρ.ΑΠΔΠΧ 1/2023]

Λογοδοσία και πολιτική επικοινωνία

• Η πολιτική επικοινωνία ενδιαφέρει από την άποψη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο, προεκλογική ή μη, από πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα πρόσωπα αυτά καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, άρθρο 4, στοιχ. 7) εφόσον ορίζουν τον σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας. Για παράδειγμα, όταν οι βουλευτές ή οι υποψήφιοι βουλευτές λαμβάνουν δεδομένα από τα πολιτικά κόμματα και τα επεξεργάζονται για προσωπική τους πολιτική επικοινωνία, καθίστανται και αυτοί υπεύθυνοι επεξεργασίας. Με την ιδιότητα αυτή και με βάση την αρχή της λογοδοσίας πρέπει

να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την τήρηση των υποχρεώσεών τους και των κανόνων επεξεργασίας. [ΑΠΔΠΧ 10/2020]²⁴

• Στις ανωτέρω περιπτώσεις, οι φορείς και τα πρόσωπα που πραγματοποιούν πολιτική επικοινωνία καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 4 παρ. 7 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (στο εξής «ΓΚΠΔ»), στο μέτρο κατά το οποίο ορίζουν τον σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για παράδειγμα, όταν ο βουλευτής ή ο υποψήφιος βουλευτής λαμβάνει δεδομένα από το πολιτικό κόμμα στο οποίο συμμετέχει και τα επεξεργάζεται για προσωπική του πολιτική επικοινωνία, καθίσταται ο ίδιος υπεύθυνος επεξεργασίας. Με την ιδιότητα αυτή, **σύμφωνα με τη θεμελιώδη στον ΓΚΠΔ αρχή της λογοδοσίας** (άρθρο 5 παρ. 2), τα παραπάνω πρόσωπα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την τήρηση των βασικών αρχών επεξεργασίας δεδομένων, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ, δηλαδή: α) την αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας της επεξεργασίας, β) την αρχή του περιορισμού του σκοπού, γ) την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, δ) την αρχή της ακρίβειας των δεδομένων, ε) την αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης και στ) την αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων. Επιπροσθέτως, όταν μέρος της επεξεργασίας ανατίθεται σε εκτελούντα την επεξεργασία (άρθρο 4 παρ. 8 ΓΚΠΔ), όπως π.χ. σε εταιρεία που αναλαμβάνει την αποστολή των επιστολών ή των ηλεκτρονικών μηνυμάτων SMS ή email, ο εκτελών την επεξεργασία έχει επίσης τις προβλεπόμενες από τον ΓΚΠΔ υποχρεώσεις.

[...] Προκειμένου να είναι σύννομη η επεξεργασία των δεδομένων των αποδεκτών πολιτικής επικοινωνίας, απαιτείται να στηρίζεται σε κάποια από τις καθοριζόμενες στο άρθρο 6 ΓΚΠΔ νομικές βάσεις. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός της νομικής βάσης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να λαμβάνει χώρα πριν από την έναρξη της επεξεργασίας, ο δε υπεύθυνος

---

²⁴ Επίσης ΑΠΔΠΧ 11/2020, 12/2020, 13/2020, 14/2020, 17/2020, 19/2020, 28/2020, 29/2020, 34/2020, 35/2020, 36/2020, 37/2020, 38/2020, 39/2020, 40/2020, 41/2020, 42/2020, 43/2020, 44/2020, 46/2020, 56/2020, 57/2020, 58/2020, 8/2021, 9/2021, 16/2021, 18/2021, 19/2021, 46/2021, 18/2022

επεξεργασίας **υποχρεούται με βάση την αρχή της λογοδοσίας (βλ. άρ. 5 παρ. 2 σε συνδ. με 24 και 32 ΓΚΠΔ) να επιλέξει την κατάλληλη νομική βάση** εκ των προβλεπόμενων από το άρθρο 6 παρ. 1 ΓΚΠΔ, καθώς και να είναι σε θέση να αποδείξει στο πλαίσιο της εσωτερικής συμμόρφωσης την τήρηση των αρχών του άρθρου 5 παρ. 1 ΓΚΠΔ, περιλαμβανομένης αυτονοήτως και της τεκμηρίωσης επί τη βάσει της οποίας κατέληξε στην οικεία νομική βάση (βλ. Αποφάσεις ΑΠΔ 12/2022 Σκ. 6, ΑΠΔ 26/2019, σκ. 6-7).

[...] Υπενθυμίζεται ότι σε περίπτωση συλλογής δεδομένων προς χρήση για τον σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας με νομική βάση το υπέρτερο έννομο συμφέρον (άρθρο 6 παρ. 1 στ' ΓΚΠΔ), σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας κατ' άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να είναι σε θέση να τεκμηριώσει επαρκώς τη στάθμιση, την οποία οφείλει να έχει πραγματοποιήσει πριν την έναρξη της επεξεργασίας, και βάσει της οποίας αξιολόγησε ότι έναντι των συμφερόντων του δεν υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων - αποδεκτών της πολιτικής επικοινωνίας. [\[Κατευθυντήριες Γραμμές 1/2023\]](#)